

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Sestdiena, 1996. gada 27. aprīlis

• Nr. 32 (6683)

ŠODIEN «NOVADNIEKĀ»

Informācija zemniekiem par dārzu, kviešu audzēšanu, superfosfāta iestrādi un par piemaksu saņemšanu.

2.lpp.

Deputāta Jāņa Liepas intervija. Lasītāju viedoklis par publicētajiem materiāliem.

3.lpp.

Materiāls par rajona skolēnu koku skati Aglonā.

Konkursa "Zilo ezeru zeme" uzvarētāji.

Liepājas Pedagoģiskās augstskolas rīkotā informācijas diena.

4.lpp.

Informācija valsts sociālo pabalstu saņēmējiem.

Par sociālā nodokļa maksājumiem.

5.lpp.

Informācija par aktivitātēm Livānos.

6.lpp.

Televīzijas programma nedēļai.

7.lpp.

Rajona padomes sēdē

23. aprīlī notika rajona padomes kārtējā sēde. Tās ievadā rajona padomes izpilddirektors Aleksandrs Poplavskis iepazīstināja deputātus ar svarīgāko informāciju kopš iepriekšējās sēdes. Joprojām nav istas skaidrības ar Pēternieku autoservisa telpu turpmāko izmantošanu. Firma, kas telpas nomāja, tās ir atbrīvojusi, bet parādā rajona padomei aptuveni 16 tūkstošus latu.

Rajona padomes izpilddirektors vēl iepazīstināja deputātus ar situāciju pasažieru pārvadājumos rajonā. Ja pēc akcīzes nodokļa paaugstināšanas piepildīsies cerības un rajons saņems dotāciju, situācija uzlabosies. Pagaidām visos neizdevīgajos maršrutos Jēkabpils autobusu parkam radušos zaudējumus sedz pagasti.

Ar svarīgākajiem notikumiem rajona padomes dzīvē deputātus iepazīstināja arī padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns. Viņš runāja par Latvijas pašvaldību sanāksmes rezultātiem, par gatavošanos budžeta pieņemšanai. Noslēgusās arī rajona padomes darbinieku «atvērto durvju dienas» pagastos. Padomes speciālisti tagad apkopo svarīgākās problēmas. Dažas no tām — sabiedriskā autotransporta kustība un laucinieku saražotās produkcijas realizācija.

Rajona padomes sēdes darba kārtības sākumā deputāti izskatīja vairākas represēto lietas un apstiprināja rajona skolu valdes štatu sarakstu. Rajona padomes piedāvātais četrpadsmit štata vietu atšifrējums bija sagatavots laikus un viss par to izrunāts jau iepriekšējās sēdēs, tāpēc deputāti šoreiz nobalsoja bez iebildumiem. Deputāts J. Anspoks izteica priekšlikumu, ka jaunatnes lietu koordinators, kas tagad darbojas padomē, varētu pievienot skolu valdei, jo Zinātnes un izglītības ministrijā taču ir jaunatnes lietu departaments.

Vislielākās debātes sākās, kad deputāti nonāca pie nākamā sēdes darba kārtības jautājuma — par gultas dienas vērtību rajona stacionāros. Deputāta J. Ūrtāna viedoklis, ka abās slimnīcās izdevumus, piemēram, par zālņu iegādi nevar vienādot, jo atšķirīgs ir pats darba apjoms. Preiļu stacionārā pagājušajā gadā tika veikts par 40 procentiem sarežģītāku manipulāciju nekā Livānos.

Deputāts J. Liepa bija sagatavojis vairākus argumentus, kāpēc gultas dienas vērtība stacionāros ir vienādojama. Piemēram, jau pati valsts bāzes programma nosaka, ka nekāda diferencēšana nav iespējama. Pēc rajona centrālās slimnīcas reorganizācijas tika izveidotas divas pilnīgi līdzvērtīgas stacionāras vienības. Visbeidzot, vieglāk plānot finansu resursus.

Savu viedokli izteica arī deputāti Ē. Ancāns un J. Vucēns. Bet deputāts V. Valters bija apbēdināts, ka Livānu stacionārā gan telpas esot sliktākā stāvoklī, gan aparatūras trūkst. Ar to viņš pamatoja domu, ka atšķirības finansējumā nedrīkst būt.

Toties abu slimnīcu direktores I. Glušņonoka un I. Vaivode bija vienprātīgas, ka iespējamās atšķirības nav tik būtiskas, lai par tām ilgi strīdētos. Tāpēc deputāti (tikai divām balsīm — pret) nolēma apstiprināt gultas dienas vērtību rajona stacionāros vienādā apmērā.

Vissvarīgākais darba kārtības jautājums bija par 1996. gada rajona padomes budžetu. Pēc vairākkārtējas apspriešanas finansu komitejā un visās rajona padomes iestādēs padomes sēdē debātes un strīdi izpalika. Tāpēc rajona padome nolēma:

1. Apstiprināt Preiļu rajona padomes budžetu 1996. gadam ieņēmumos 1938515 latu apmērā ar sadalījumu pa ieņēmumu veidiem saskaņā ar 1. pielikumu.

2. Apstiprināt Preiļu rajona padomes budžetu 1996. gadam izdevumos 1938515 latu apmērā saskaņā ar 2. pielikumu.

3. Apstiprināt Preiļu rajona padomes iestāžu speciālo budžetu kopsavilkumu ieņēmumos 266359 un izdevumos 333719 latu apmērā.

4. Noteikt, ka rajona padomei ir tiesības finansēt budžeta iestādes un pasākumus proporcionāli rajona padomes budžeta ieņēmumiem, taču nepārsniedzot budžetā paredzētās summas. Saņemot finansējumu atbilstoši minētajiem nosacījumiem, iestāžu vadītājiem nodrošināt proporcionāli visu tamē paredzēto izdevumu segšanu.

5. Išlaicīgās sociālās aprūpes nodaļas finansēšanu bezpeļņas uzņēmumā «Aglonas lauku slimnīca» veikt saskaņā ar noslēgto līgumu.

6. Noteikt maksimālo darba algas fondu stacionāros — 42,6 procenti un poliklinikās — 51,6 procenti no visiem ieņēmumiem.

7. Apstiprināt summas asignejumu atjaunošanai, kas ieslēdzamas iestādes pamatbudžeta tāmē.

Sēdes turpinājumā deputāti izskatīja jautājumu par rajona simboliku un nolēma pieņemt zināšanai ģerboņa skīcu vērtēšanas komisijas aktu. Veicināšanas prēmijas (30 latu katram) tiks izmaksātas veiksmīgāko projektu autoriem V. Kokorevičam, I. un I. Griezāniem, V. Molohovskim, I. Selickim. Deputāti pilnvaroja I. Griezānu un V. Kokoreviču izstrādāt ģerboņa galīgo variantu.

Pēc šiem darba kārtības jautājumiem deputāti noklausījās dažādu informāciju. Piemēram, par iespējamajiem investīciju projek-

tiem, kuriem sagatavoti trīs objekti — Preiļu slimnīcas katlu mājas rekonstrukcija un sakārtošana, muzeja ekspozīciju telpu sakārtošana, atkritumu izgāztuves celtniecība.

Iespējams, ka pozitīvi var atrisināt arī jautājumu par pašvaldību kredītēšanas fondu, kura līdzekļus varētu izmantot Preiļu un Livānu slimnīcu siltināšanai, rajona padomes ēkas siltināšanai, kā arī medicīniskās aparatūras iegādei. Investīciju projekti jāiesniedz katru gadu nākamajiem trim gadiem.

I. Meluškāns deputātiem pastāstīja, ka neseno notikušo Baltkrievijas un Lietuvas konsulu vīzišu laikā kaimiņu valstu sūtņi izteikuši vēlēšanos atjaunot kādreizējos draudzīgos kontaktus ar bijušajiem sadraudzības rajoniem Mioriem un Utenu.

Informāciju sagatavoja L. Kirillova

Pielikums Nr. 1	
1996. gada Preiļu rajona padomes budžeta ieņēmumi	
Iatos	
Atlikums uz gada sākumu	35 442
Dotācija no pašvaldību finansu izlīdzināšanas fonda	1 170 547
Mērķdotācija no pašvaldību finansu izlīdzināšanas fonda	412 939
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis 15%	169 723
Pašu ieņēmumi	45 000
Ieņēmumi kopā	1 833 651
Iesaldēto budžeta līdzekļu atlikums a/s «Banka Baltija»	1 048 64
Pavisam	1 938 515

Pielikums Nr. 2	
Preiļu rajona padomes budžeta izdevumi 1996. gadam	
Iatos	
Izpildvaras un likumdošanas varas institūcijas	116 693
Aizsardzība	5000
Izglītība	312 858
Veselības aprūpe	940 650
Sociālā nodrošināšana	62 919
Vides aizsardzība	200 000
Brīvais laiks, sports, kultūra	101 861
Līdzekļi, kas nododami savstarpējo norēķinu veidā	8220
Pārējie izdevumi	65 450
Kases apgrozāmie līdzekļi	
gada beigās	20 000
Izdevumi kopā	1 833 651
A/s «Banka Baltija» iesaldētie līdzekļi	104 864
Pavisam	1 938 515

Preiļu rajons — uguns liesmās

◆ Situācija patiešām ir satraucoša. Uz kuru debes pusi vien skaties, visur pāri koku galiem ceļas vēja nesti dūmu mutiņi. Aizmirsuši iepriekšējo gadu rūgtu pieredzi un ugunsdzēsēju bargos brīdinājumus cilvēki bezatbildīgi turpina dedzināt pērno kūlu. Tādas izklaidēšanās rezultāti var būt pavisam bēdīgi. Un par to liecina rajona ugunsdzēsības un glābšanas dienesta statistika.

Dienesta priekšnieks majors Edmunds Boreiko pastāstīja, ka 1994. gada pavasarī rajonā bija tikai trīs ugunsgrēki, kuru cēlonis — sausās zāles dedzināšana. Kopējie zaudējumi sasniedza 270 latus. Pagājušajā pavasarī reģistrēti jau deviņi ugunsgrēki ar 1323 latu lielu materiālo zaudējumu.

Bet šogad (līdz 22. aprīlim) bija reģistrētas jau septiņas nopietnas ugunsnelaimes, kuru cēlonis bija kūlas dedzināšana. Brīdī, kad notika saruna ar rajona ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieku, garāžā nebija nevienas mašīnas — tika dzēsta dzīvojamā māja Saunas pagasta Lielajos Anspokos, kā arī ugunsgrēks Jeršikas pagastā.

Degšana, pareizāk sakot, dedzināšana

sākas jau aprīļa vidū. 16. aprīlī dega dzīvojamā māja Preiļu pagasta Bečos, zaudējumi 300 latu apmērā. 19. aprīlī dega salmi Vārkavas pagastā Ančkinos un šķūnis Preiļu pagasta Akmensmūrnīkos. Uguns nodarīja saimniekiem zaudējumus 10 un 100 latu apmērā. Divi ugunsgrēki notika arī 20. aprīlī. Rožkalnu pagasta Arendolē dega dzīvojamā māja, pirts un šķūnis, bet Ūpmalas pagasta Caunēs — dzīvojamā māja un saimniecības ēkas. Zaudējumi attiecīgi 300 un 700 latu apmērā. Bet 21. aprīlī ugunsdzēsēji brauca glābt šķūni Sutru pagasta Znotiņos un šķūni Riebiņu pagasta Gavaros. Gan siena paliekas sadegušas, gan zaudējumi saimniekiem 200 un 150 latu apmērā. Kopējā zaudējumu summa vienas nedēļas laikā sasniedza 1760 latus.

E. Boreiko pastāstīja, ka ugunsdzēsēji dienā uz izsaukumiem izbrauc vidēji astoņas reizes. Vienīgā iepriecinošā vēsts, ka uguns vēl nebija sprukusi mežos, kā arī nebija cietuši cilvēki. Ugunsdzēsējiem bieži ir problēmas atrast pareizo vietu, kurp braukt, jo dūmi kūp visapkārt. Un, ja arī nelaimes vieta atrasta un liesmas nodzēstas, neesot nekādu cerību konstatēt isto vainīgo, kurš sausajā zālē iemetis de-

gošo sērķociņu. Visi atrunājoties, ka neesot dedzinājuši, ka vainīgs kāds garām-gājējs.

Situācija rajona ugunsdzēsības un glābšanas dienestā nav iepriecinoša. Visu sarežģī naudas trūkums. Naudas pietiek vienīgi degvielas iegādei. No departamenta saņemtā šīgada tāmē ir 2,5 reizes mazāka nekā pērn. Tas nozīmē, ka nemaz nav naudas ugunsdzēsības tehnikas remontiem.

Pēc reorganizācijas Preiļos tagad atrodas ugunsdzēsības un glābšanas dienesta daļa (militarizēta vienība), bet Livānos vairs tikai postenis. Tas nozīmē, ka tur līdz minimumam samazināti štati. Lai gan ir vairākas mašīnas, maiņā var strādāt tikai viena, jo ir viens šoferis. Preiļos uz ugunsgrēkiem var izbraukt divas mašīnas vienlaikus.

Arī ugunsdzēsēju algas nav pietiekamas. Preiļos ugunsdzēsēji saņem ap astoņdesmit latiem, bet Livānos — nedaudz vairāk par minimumu. Bet departaments atrunājas, ka vairāk maksās tad, kad būs nauda.

Ugunsdzēsēji brīdina — esiet uzmanīgi ar uguni!

Informāciju sagatavoja L. Kirillova

Lappuse zemniekiem

Dārzu dēstu audzēšana

● Dēstu augšanas periods ir viens no svarīgākajiem auga dzīvē, jo šajā laikā, kad tā organisms ir jauns, tas samērā viegli pakļaujas dažādiem ārējās vides apstākļiem. Tāpēc dēstu audzēšana prasa lielu uzmanību un piemērotus apstākļus.

Dēstus audzējot ir jāievēro vairākus nosacījumus. Viens no tiem ir piemērotas šķirnes vai hibrīda izvēle.

Pirms sēklas izsēj, jābūt pārliecinātiem par to dīgstspēju. Jāatceras, ka laboratorijā noteiktā dīgstspēja ir augstāka nekā lauka apstākļos.

Liela nozīme ir sēklu iesēšanas dziļumam. Iesējot pārāk dziļi, veidosies kropli, vāji dzinumi vai sēklas ar pazeminātu dīgstspēju vispār nesadīgs. Sējot kastītēs, virs sēklām uzsiāj 0,5 cm kūdras vai smilšu kārtiņu, bet sējot grūnti siltumnīcā, uzber 0,5-1 cm biezu kārtiņu.

Sēklu dīgšanas laikā jānodrošina optimālā temperatūra, tā ir atšķirīga dažādiem dārzeniem: kāpostiem — 18-20 grādi C, sīpoliem — 20-23 grādi C, tomātiem — 23-25 grādi C, gurķiem, pipariem — 25-28 grādi C. Minimālā temperatūrā sēklas dīgst lēnām, daudzas arī neuzdīgst, jo sevišķi ar vāju dīgstspēju, toties optimālajā temperatūrā tās dīgst ātrāk un vienmērīgi. Tādēļ svarīgi zināt arī cik dienās optimālajos apstākļos sēklas sadīgst: kāposti, gurķi — 3-5, tomāti — 4-6, salāti — 6-9, sīpoli, puravi — 10-14, pipari — 12-15 dienās. Sējumu kastītes, podiņus pēc sējas pārsedz ar plēvi mitruma un temperatūras nodrošināšanai, sējumus jāpārsargā no pelēm un žurkām. Uzmaniģi jāseko dīgšanas gaitai — līdzko parādās pirmie dīgliši — plēvi no-

ņem un sējumus novieto labā apgaismojumā. Pēc masveidīgas dīgstu parādīšanās, lai vispirms veidotos saknes un neizstūdzētu dīgsti, — uz 5-6 dienām gaisa temperatūru pazemina: galviņkāpostiem, puraviem — līdz 6-8 grādiem C, ziedu kāpostiem, sīpoliem — 8-10 grādiem C, salātiem, tomātiem — 10-12 grādiem C un pipariem, gurķiem — līdz 12-14 grādiem C.

Dēstus pikējot, ievaino sakņu sistēmu, kas rada zināmu augšanas apstāšanos. Jo jaunāks augs, jo vieglāk tas panes pārstādīšanu. Pikētiem dēstiem izveidojas kompaktā un sazarotā sakņu sistēma, jo pēc iestādīšanas laukā, tie iesakņojas labāk nekā nepikētie dēsti. Visi dārzeni pārstādīšanu neapanes vienādi. Tomāti, sīpoli, selerijas un citi no sakņu bojājumiem cieš maz, bet gurķi, kabači un citi pārstādīšanas laikā cieš vairāk.

Ļoti svarīgi dēstu audzēšanas laikā izvēlēties optimālus augu attālumus. Pārlietišķs sabiezējums dēstu audzēšanas laikā vēlāk pazemina ražu un tās kvalitāti. Gaismas trūkumā dēsti izstīdz, nikuļo, izstādīti laukā, gausi ieaug, jo sevišķi samazinās agrā raža. Kāpostu, salātu dēstus audzē 5x5 un 6x6 cm attālumos, bet tomātu, gurķu, piparu dēstus — 10x10 cm attālumā.

Podiņus ar dēstiem novieto siltumnīcā tieši uz grūntu, apakšā jāpaklāj pļēve, lai dēstu saknes neieklūtu augsne. Podiņus no sākuma izvieto sabiezina, līdz ko dēstu saknes saskaras, tos retina.

Dēstus jāpārsargā no pārkaršanas, no ļoti straujām temperatūras svārstībām, no ilgstoša temperatūras pazeminājuma, jo tad tie var pastiprināti slimot.

Dēstu audzēšanas ilgums atkarīgs no ga-

dalaika un meteoroloģiskajiem apstākļiem. Ja agrie kāpostu dēsti pavasarī izaug 45-60 dienās, tad vidēji vēlino galviņkāpostu dēsti lauka dobēs izaug jau 30-35 dienās. Tomātu, piparu dēsti izaug 50-60 dienās, sīpolu, puravu — 45-50, gurķu — 30-35, salātu dēsti — 30 dienās.

Optimālā gaisa temperatūra dēstu audzēšanas laikā ir atšķirīga dažādiem dārzeniem: saulainā laikā kāpostu, sīpolu, puravu dēstiem — 16-18 grādi C, tomātiem, salātiem — 20-25 grādi C, gurķiem, pipariem — 22-26 grādi C; mākoņainā laikā gaisa temperatūra ir par pāris grādiem zemāka; nakti kāpostu, sīpolu dēstiem gaisa temperatūra var pazemināties līdz 10-12 grādiem C, tomātiem, salātiem — 14-16 grādiem C, gurķiem, pipariem līdz 18-19 grādiem C.

Ja dēstu audzēšanas laikā ir maz saulainu dienu, tad jānodrošina zemākā optimālā temperatūra, jāsamazina slāpekļa mēslu devas, jāierobežo laistīšana.

Dēstus laista tikai ar siltu ūdeni, vēsais ūdens bieži ir par čeloni slimību straujākai attīstībai. Dēstus laistot, jāreķinās ar atsevišķo dārzenu bioloģiskajām īpatnībām. Tā, piemēram, gurķiem patīk mitrs gaisis un augsne. Dažas dienas pēc pikēšanas uzsāk regulāru un bagātīgu laistīšanu. Siltam laikam iestājoties, tos arī rasina. Turpretī tomātu un kāpostu dēsti mitrā gaisā vairāk slimo ar melnkāju, puvēm u.c. slimībām. Tie jālaista reti, bet bagātīgi, pēc iespējas tikai sakņu tuvumā. Pie tam pārliecīgā mitrumā pieaug zaļā masa, no kā sevišķi var ciest tomātu dēsti, tie veidojas trausli, ātri pāraug. Šādi izlutināti dēsti pēc tam slikti ieaug pastāvīgā vietā.

Laista priekšpusdienā, lai līdz vakaram dēsti paspētu nožūt. Dēsti ir atsaucīgi uz mērenu papildmēslojumu. Laistāmā ūdens

10 litriem piejauca 10-30 g minerālmēslu. Ja lietotā šķīduma koncentrācija bijusi nedaudz lielāka, tad pēc mēslošanas dēsti noteikti jānoskalo ar tīru ūdeni. Pēdējā papildmēslojumā 7-10 dienas pirms dēstu izstādīšanas palielina fosfora un kālija devas, bet pēdējās 5-6 dienas pirms izstādīšanas pārtrauc dēstu laistīšanu, laista tikai tad, ja parādās augu višanas pazīmes.

Obligāts priekšnosacījums ir segtajās platībās audzēto dēstu norūdišana. To veic pakāpeniski. Siltumnīcas, lecektis pastiprināti vēdina, no sākuma dienā, vēlāk, ja nav salnas, arī naktī. Ja dēstus audzē kastītēs, tos nedēļu pirms izstādīšanas iznes ārā. Ja gaidāmas salnas, dēstus piesedz.

Pirms dēstu izņemšanas no audzēšanas vietas (vēlams iepriekšējā dienā), tos rūpīgi salaista. Labus rezultātus iegūst, bez podiņiem audzēto dēstu saknes apmērcējot govs mēslu un mālu šķīdumā. Pārstatot ceņš saglabāt sakņu sistēmu, stāda mitrā augsne, pēc tam aplaista, lai dēsti labāk iesakņotos. Labāk stādīt apmakušā dienā vai pēcpusdienā, jo stādot saulainā, vējainā laikā dēsti grūtāk iesakņojas. Lai dēsti ātrāk iesakņotos, tos otrā rītā pēc stādīšanas labi salej. Tā kā augsne pēc laistīšanas ir sablīvējusies, tad vēlams to uzirdināt. Tas nodrošina mitruma saglabāšanu.

Dēstus jāizstāda optimālos termiņos. Agros galviņkāpostus, ziedkāpostus, puravus, sīpolu dēstus stāda aprīļa beigās — maija sākumā, ziedkāpostus, ļoti vēlinos un vēlinos galviņkāpostus — maija vidū vai beigās, vidēji vēlinos galviņkāpostus — maija beigās, jūnija sākumā. Tomātu, gurķu, kabaču dēstus laukā izstāda pēc salnu izbeigšanās — jūnija sākumā.

Benita Derilo,
Dr. agr.

Kā vairot lipekļa saturu ziemas kviešu graudos

● Lipekļa saturu ziemas kviešu graudos var palielināt audzējot šķirnes ar augstāku lipekļa saturu, kā arī pareizi un pietiekami uzsējot slāpekļa mēslus pavasara periodā. Lipekļa saturs kviešu graudos samazinās, ja sakarsušus, mitrus vai nenogatavojušus graudus kaltēs žāvē augstās temperatūrās.

Tā kā šķirnes izvēle notika rudenī sējot kviešus, tagad vienīgā iespēja, kā vairot lipekļa saturu šī gada ražā, ir lietojot slāpekļa virsmēslojumu. Latvijas Valsts Zemkopības institūta «Agra» lauka izmēģinājumos noskaidrots, ka visaugstākās ziemas kviešu ražas ar visaugstāko lipekļa saturu iegūst slāpekļa papildmēslojumu dodot daļi divos

termiņos.

Pirmais papildmēslojums agri pavasarī veģetācijai atjaunojoties galvenokārt paaugstina graudu ražas par 5-25 c/ha. Kad augsne ir atkususi, sniega kušanas ūdeņi aiztecējuši vai iesūkušies un gaisa temperatūra sasniedz +5 grādus C, atjaunojas kviešu veģetācija, tie sāk uzņemt augu barības vielas. Šajā laikā kviešiem nedrīkst trūkt slāpekļa, tāpēc ir pēdējais laiks uzsēt pirmo virsmēslojuma devu. Ja labi pārziemojušajiem kviešiem augu skaits nav izretojies, augsne labi iekultivēta un cer iegūt līdz 40 c/ha augstu ražu, tad jādod 0,5-1,5 c/ha amonija salpetra. Ja sējums izretojies, augsne nepietiekami iekultivēta vai vēlas sa-

siegt augstākas ražas, tad šajā laikā jāizsēj 1-2 c/ha amonija salpetra. Agri pavasarī pa mitru augsni virsmēslojumā var izsēt arī karbamīdu (urīnvielu) vai arī citu slāpekļa minerālmēslu veidu, tā devu pārreķinot atkarībā no slāpekļa satura mēslojumā.

Kviešu cerošanas beigās un stiebrošanas sākumā uzņemtais slāpekļis uzlabo ražas kvalitāti, tādā arī paaugstina lipekļa saturu graudos. Kviešu slāpekļa barošanās līmeni var noteikt pēc lapu zaļās krāsas intensitātes. Visaugstāko lipekļa saturu graudos iegūst, ja visu laiku kviešu lapas ir tumši zaļā krāsā. Ja kviešu zelmeņa krāsojums ir tumši zaļš, tad otrajā papildmēslojumā uz ha jādod tikai līdz puscentneram amonija salpetra. Ja zelmeņa krāsojums — gaiši zaļš, tad jādod 1 c/ha, bet ja zaļgandzeltens, tad ražu var glābt tikai izsējot 1,5 c/ha. Lauka izmēģinājumos konstatēts, ka šajā fāzē ziemas kviešiem pareizi dodot otro slāpekļa

mēslojumu, lipekļa saturs graudos palielinās par 3-12% un labvēlīgos laika apstākļos tā saturs graudos var sasniegt 28-35% līmeni. Atkarībā no pavasara iestāšanās agrūnma, ziemas kviešu stiebrošana sākas maija vidū vai otrajā pusē.

Ja augsne kviešu laukā ir nevienabīga paaugurainības, melioratīvo pasākumu vai citu apstākļu dēļ, tad arī sējuma izskats pēc krāsējuma atsevišķās vietās ir atšķirīgs. Šī iemesla dēļ slāpekļa otrā mēslojuma devu laukā jāzaimina atkarībā no sējuma izskata. Gaišāks zaļums ir paauguru virsotnē. Palielinot slāpekļa devu, arī šeit izaugs labāki graudi, turpretī kūdrainajās starppauguru ieplakās zelmenis jau var būt tumši zaļš. Nesējot šeit mēslojumu, mēs ne vien novērsim sējuma saveldrēšanu, bet arī ietaupīsim mēslojumu.

Vitauts Osmanis,
Dr. agr.

Lēts, efektīvs granulētā superfosfāta iestrādes paņēmieni

● Izsējot minerālmēslus izklaidus pirms vasarāju sējas un iekultivējot augsne, tie sajaucas ar augsni kultivēšanas dziļumā, bet liela to daļa paliek virsējā sausajā augsnes slānī, no kura mitruma nepietiekamības dēļ augiem grūti uzņemt barības vielas. Sausā laikā graudaugu augu barības vielas labāk uzņem no nedaudz dziļāk mitrākā augsne iestrādātā mēslojuma. Šī iemesla dēļ daudz efektīvāk darbojas sēklu iestrādes dziļumā iestrādātais mēslojums, it sevišķi, ja to sēj rindās vienlaikus ar graudu sēju.

Ar kombinēto graudu-minerālmēslu sējmašīnu vienlaikus ar sēklu nedaudz sānis vai dziļāk augsne rindās iestrādā šim kultūragam vispiemērotāko komplekso mēslojumu, kurā jābūt visām vajadzīgajām augu barības vielām. Ar tādu tehnoloģiju mēslojumu iestrādā daudzās ārvalstīs un arī Latvijā tajās saimniecībās, kur tas ir iespējams.

Daudzās Latvijas zemnieku saimniecībās ir tikai parastās graudu sējmašīnas. Ar tām sējas laikā rindās var iesēt tikai granulēto superfosfātu, jo tikai superfosfātu sajaucot ar graudaugu sēklu, tas nepasliktina sēklu didzību un var vienlaicīgi izsēt. Pie tam

dīgstošo graudu saknītēm vistuvāk ir jābūt tieši fosforam, jo fosfora trūkums augu attīstības sākumā traucē spēcīgas sakņu sistēmas izveidošanos.

Izmēģinājumos Latvijā pirms vasarāju sējas izklaidus izsējot 2,5 c/ha superfosfāta, raža palielinājās vidēji par +2,4 c/ha, bet rindās kopā ar sēklu izsējot 1 c/ha granulētā superfosfāta, graudu raža palielinājās par +3,4 c/ha. Superfosfātu izsējot izklaidus pirms sējas, katrs centners superfosfāta deva papildus gandrīz vienu centneru graudu, bet iestrādājot rindās kopā ar sēklu, katra superfosfāta centnera atdeve bija 3,4 reizes augstāka.

Iestrādājot granulēto superfosfātu kopā ar sēklu, jārikojas šādi. Pirms vasarāju sējas iekultivē slāpekļa un kālija mēslus, bet, ja ir iespējas, arī nedaudz fosfora mēslu. Sēklai

piejaucajamajam granulētajam superfosfātam jābūt sausam, lai nesalīptu ar sēklām un nedambētos sējaparātos. Sēklai vēlams piejaukt ne vairāk kā 1 c/ha superfosfāta. Mēslojumu un sēklu rūpīgi jā sajauc tikai izsējas dienā. Sajaukšanai labi var izmantot betona javas maisītāju. Graudu sējmašīna jānostāda palielinātajai izsējas normai. Piemēram, izsēj 220 kg sēklas uz ha un 80 kg/ha granulētā superfosfāta, kopā 300 kg/ha. Sējmašīna 300 kg/ha izsējai jānostāda ar sēklas un mēslojuma maisījumu. Katru vakaru sējmašīnas metāla daļas jānotīra no superfosfāta paliekām, bet pēc vasarāju apsēšanas ļoti rūpīgi mašīna jāapziež ar konservējošu materiālu.

Vitauts Osmanis,
Dr. agr.

Valsts atbalsta graudaugu sējumu palielināšanu

● 1996. gadā valsts piemaksas no labības ražošanas reģionālā izlīdzināšanas fonda izmaksās Preiļu rajonā šādos pagastos — Pelēču, Aizkalnes, Aglonas, Rušonas, Silajāņu, Rudzātu, Turku, Rožupes, Jersikas un Upmalas, kur labības audzēšanai nelabvēlīgi dabas apstākļi.

Piemaksas var saņemt visu veidu saimniecības, kas iesniegušas pieteikumus rajona lauksaimniecības departamentā galvenajam agronomam, ja tajās apsēto labības sējumu platība 1996. gadā ir 4 ha un vairāk (ziemāji + vasarāji), tiek ievēroti labības audzēšanas agrotehniskie noteikumi, labība

novākta graudu ieguvei un labības sējumu platības samazinājums nepārsniedz 30%, salīdzinot ar 1995. gadu. Noteiktā piemaksa — 9 lati par katru apsēto un apsekoto graudaugu un pākšaugu sējumu hektāru (1996. gada ražai). Pieteikumi jāiesniedz līdz šī gada 20. jūnijam.

Piemaksas noteiktas arī par rudenī apsēto ziemāju sējumu graudaugiem 1997. gada ražai, ja platība ir 2 ha un vairāk, — Ls 6 par katru apsēto un apsekoto ha. Pieteikumi jāiesniedz līdz 15. oktobrim, norādot naudas pārskaitīšanas kontu.

J.Kivlenieks,
galv. agronoms

Intervija ar deputātu

«Man vairāk pieņemama ir aktīva dzīves pozīcija»

▼ Jānis Liepa. Pašvaldību vēlēšanās bija viens no lideriem «Politisko organizāciju vēlēšanu apvienības» kandidātu sarakstā. Ilgus gadus veltījis Līvānu biokīmiskās rūpniecības attīstībai. Korekts un ļoti autoritatīvs rajona padomes deputāts. Aktīvi darbojas finansu komitejā.

— Kas jūs pamudināja izvirzīt savu kandidatūru vēlēšanām?

— Galvenā motivācija bija vēlēšanās piedalīties valsts neatkarības nostiprināšanā un reformu īstenošanā. Jau no 1977. gada esmu pašvaldības deputāts, bet otro sasaukumu pēc kārtas rajona padomes deputāts.

Man vairāk pieņemama ir aktīva dzīves pozīcija, bet ne novērotāja statuss. Pēc rakstura esmu radikāls cilvēks, tāpēc arī piekritu balotēties no «Politisko

organizāciju vēlēšanu apvienības», kuras programmā bija ietverti radikāli valsts reformas mērķi.

— Kas jūs, deputāti esat, tautas balss, tautas kalpi?..

— Simboliski var teikt gan vienu, gan otru. Patiesībā deputāts ir sabiedrības pārstāvis attiecīgajā lēmējinstīcijā. Nešaubos, ka vēlēšanu lielākā daļa vēlēšanu dienā orientējas pēc uzvārdiem, kādi bija sarakstos, nevis pēc partiju programmām.

— Kādas bija jūsu svarīgākās idejas, kuras cerējāt īstenot?

— Minēšu tikai galvenās. Rajona tautsaimniecības, sevišķi rūpniecības, atjaunošanas stimulēšana. Valsts un pašvaldības īpašuma privatizācija. Bija arī citas ekonomiska rakstura idejas, kuras balstījās uz rajona resursiem un infrastruktūras.

Visu minēto ideju mērķis bija nodokļu maksātāju «reanimācija». Uzskatu, ka sabiedrības attīstības pamatā ir sociālā patēriņa fondu veidošana. Sadalīt un pārdalīt, protams, ir daudz vienkāršāk.

Patiesa vēlēšanās bija visa rajona harmoniska attīstība, gan pilsētās, gan pagastos. Līdz ar to arī finansējuma taisnīga sadale.

— Bet kāda ir realitāte?

— Arvien trūcīgākajos finansēšanas apstākļos caur rajona budžeta tautsaimniecības sadaļu ir veikti skolu un veselības aprūpes iestāžu remontdarbi. Galvenokārt ēku saglabāšanai.

Pašvaldībām, pārņemot no valsts un kolhoziem siltumapgādes sistēmas, daudzviet bija jāveic rekonstrukcijas darbi pārejai uz vietējo un cieta kuriņamo. Nav grūti iedomāties, kas sagaidītu līvāniešus, ja nebūtu pabeigta Līvānu centrālās katlu mājas rekonstrukcija.

Paplašināta Preiļu 1. vidusskola. Pabeigta virkne bijušo rajona padomes īpašumu privatizācija. Šis process turpinās. Sekojam līdzī valsts īpašuma, sevišķi rūpniecības uzņēmumu, privatizācijai un pārstrukturēšanai.

Uzskatu, ka izdevās labā līmenī reprezentēt Preiļu rajonu celulozes kombināta celtniecības vietas izvēles konkursā. Pašlaik tiek veidota darba grupa mazkvalitatīvas koksnes resursu izmantošanas projektu izstrādāšanai. Domājam galvenokārt par furfurola ražošanas izveidošanu, pārstrādājot mazkvalitatīvos lapu kokus.

— Kā vērtējat deputātu darbu rajona padomē?

— Uzsākot darbu šīs padomes sastāvā, visi «karstie» jautājumi tika savlaicīgi izdiskutēti un pieņemti argumentēti lēmumi. Pozitīvi vērtējama ir arī tiesme starptautisko sakaru nodibināšanai dažādās sfērās. Uzsākta perspektīvā teritoriālpilnāšana.

Diemžēl pēdējā laikā šad un tad pieļaujam sasteigtu lēmumu pieņemšanu, kurus pēc tam jāatceļ vai jāgroza. Ļoti spiedīgos finansēšanas apstākļos ir nonākušas rajona veselības aprūpes iestādes. Vēl līdz šim nav atrasti optimālie risinājumi.

Domāju, ka nav vajadzības mainīt padomes darbu, bet gan stingrāk ievērot likumu «Par pašvaldībām», kā arī rajona padomes nolikumu, ļoti konkrēti jāseko līdzī iepriekšpieņemto lēmumu izpildei. Vēlams iekārtot «deputātu istabu», kurā varētu strādāt tā saucamie neatbrīvotie deputāti.

— Kā veicas darbs komitejā?

— Esmu iekļauts finansu komitejas sastāvā. Izskatām visus ar rajona budžetu un iestāžu finansēšanu saistītos jautājumus. Bez tam komitejā pirms

jautājumu iekļaušanas padomes sēdes darba kārtībā izdiskutējam visus rajona ekonomiskās attīstības un īpašumu izmantošanas jautājumus.

— Kas īsti notiek Latvijā? Ko jūs darītu, ja būtu Saeimas deputāts?

— Diemžēl Latvijā joprojām turpinās stagnācija rūpniecībā un lauksaimniecībā. Banku krīzes rezultātā vēl vairākus gadus uz priekšu nesaskatu vietējo ilgtermiņa investīciju iespējas. Arī ārzemju investori gaida mūsu likumdošanas un valsts pārvaldes institūciju sakārtotību.

Ja es būtu Saeimas deputāts, vispirms gādātu par tādu valdību, kas spētu iekasēt nodokļus, un pat būtu gatavs balsot par papildus budžeta līdzekļu iedalīšanu, lai sakārtotu nodokļu iekasēšanas sistēmu. No vēstures zināms, ka ilgi nepastāv tādas valdības, kas neļūdz savākt nodokļus un uzkrāt sociālā patēriņa fondus.

— Vai piekritīsit balotēties nākamajās vēlēšanās?

— Kāpēc gan ne! Pašlaik ir reformu laiks. Un līdz ar to aicinu rajona iedzīvotājus lūkot pēc jauniem speciālistiem, svešvalodas un datortehniku ziņoņiem deputātu kandidātiem.

Un vēl aicinu «Novadnieka» redakciju uzklaut un publicēt arī citus viedokļus, kuri atšķiras no rajona padomes «varas virtuvē» strādājošo uzskatiem. Arī deputātu starpā ne jau katreiz ir vienprātība. Un tas ir normāli.

Interesanti būtu lasīt avīzē dažādu rajona sabiedrības pārstāvju vērtējumu par rajona padomes darbību. Jaunās pašvaldību vēlēšanas arī vairs nav aiz kalniem.

— Paldies par sarunu!

L.Kirillova
J.Silicka foto

Pēc publikācijas

Spēle vienos vārtos

A.Iļinas kundze 20. aprīļa «Novadniekā» rakstā «Deputāti nav konsekvēnti» ir pret i.u. «Erato» tirdzniecību ar alkoholiskajiem dzērieniem. Cienījamā korespondente izsaka savu viedokli, bet nepadomā, ka Latvijā ir lielas problēmas ar kontrabandas alkoholiskajiem dzērieniem, kurus tirgo uz katra stūra. Viņa neredz arī to, ka Preiļu patērētāju biedrība iepretim autoostai gastronomā tirgo alkoholu. Iļinas kundzei «kā skarbarga aci» ir firma «Erato», kura tirgo 99% tikai Latvijā ražotus alkoholiskos dzērienus. Šeit var nopirkt «Latvijas balzama», «Rīgas vīnu» u.c. Latvijas produkciju.

Alkoholisko dzērienu ražošanā faktiski tiek nodarbināts ļoti daudz cilvēku, jo alkoholu taču ražo no graudiem, kurus mēs paši audzējam. Ja visu šo procesu izseko no sākuma līdz beigām, tad grūti ir saskatīt tos, kas piedalās dzērienu tapšanā. No šī garā procesa ļoti daudz naudas nonāk valsts kasē nodokļu veidā, kā viens no lielākajiem — akcīzes nodokļi.

Preiļu pilsētas deputāti ir sapratuši, ka labāk ir, ja tirgo alkoholu legāli un maksā nodokļus, jo katru atvērtā alkohola tirgotava dod triecienu «krutkas» tirgoņiem.

Alkohols un alkoholisms — tās ir divas dažādas lietas. Ja ielūkojamies vēsturē, tad cilvēki jau kopš seniem laikiem ir dzēruši dažādus apreibinošus

dzērienus. Bet atcerēsimies arī neseno pagātni, kad tika pieņemts nepārdomāts lēmums par alkohola ražošanas un tirdzniecības ierobežošanu, un pēc grādīgā dzēriena pudeles rindā bija jāstāvē vairākas stundas. Cilvēki stāvēja, pirka atļautās divas pudeles, un, lai kompensētu valsts nesaražotus dzērienus, mājās tika gatavots pagrīdes dzēriens — kandža. Jājautā, — vai mēs atkal gribam atgriezties tajos laikos?

Alkoholisms — tā ir slimība, kas ir jāārstē, bet, kā jebkuru slimību, to nevar izdarīt vienā dienā. Tur ir vajadzīgi gadi, labi apmācīti un atalgojami ārsti, mājīgas telpas, kur alkohola varā nonākušais cilvēks varētu ārstēties, atbrīvoties no stresa un, galvenais, nejostos atrauts no sabiedrības, lai slimnieks neteiktu mums ierasto frāzi: «Sametīsim uz trim», bet teiktu: «Aiziesim uz spēlēt tenisu, paklausīsimies mūziku vai vienkārši pasēdēsim atvērtajā atpūtas centrā.» Bet, lai šo projektu īstenotu, ir vajadzīgs valdības atbalsts, ir jādarbojas pretalkohola biedrībām, kuras veiktu izskaidrošanas darbu par alkohola kaitīgumu.

Aizslēgtie alkohola veikali šo problēmu neatrisinās, pretējā gadījumā valdība jau sen būtu pieņēmusi šo vienkāršo lēmumu: aizslēgt visas alkohola bodes.

Ļoti maldās tie, kas uzskata, ka ar katru aizslēgto dzērienu veikalu samazināsies arī alkoholiķu skaits. Tad jau būtu jāaizslēdz «Latvijas balzams», «Rīgas vīns». Taču līdz ar to ievērojami samazināsies valsts budžets, no kura tiek maksātas pensijas, bērnu pabalsti,

algas budžeta iestādēs strādājošajiem.

Vispirms jācinās visiem līdzekļiem pret kontrabandas alkohola ieviešanu.

Pirksim Latvijā ražotus pārtikas produktus un dzērienus. Nopērkot jebkuru preci, kas ir ražota Latvijā, palīdzam rūpniecām pārvarēt krīzi, izmaksāt laikā strādniekiem darba algas, pensijas pensionāriem, vecākiem bērnu pabalstus, un pats galvenais — radīt jaunus darba vietas.

Savu viedokli alkoholisma radītajās problēmās izteica

V.Plivda,
firmas «Erato» īpašnieks

Sakarā ar rakstu «Gribam laulāties, kad gribam»

Dekānam Aglonietim jāizsaka liela atzinība par to, ka viņš nelaulā sestdienās.

3. Dieva bauslis saka, ka Tev būs svēto dienu svētīt. Vārbūt visā Latvijā neatrast tādas kāzas, kuri salaulājušies sestdien, svētdien ietu baznīcā uz sv. Missi, kā tas pienākas ticīgajiem, arī jauniešiem. Visur tiek nodzerta tā svētā diena pēc kāzām. Vai vēl maz ļaunuma ir nodarījusi dzeršana latviešu tautai?

Agrākajās grāmatās raksta, ka latvieši braukuši laulāties svētdienās.

T.Kluša
Preiļu pagastā

Gulbju uzskaitē Latvijā

Latvijas tīrumi, ezeri un dīķi ir atpūtas vietas gulbju sugām, kuras ligzdo tundrā, bet ziemo Rietumeiropas neaizsalstošos ūdeņos — ziemeļu un mazajam gulbim (atšķirībā no Latvijā parasti sastopamā pāugurknābja gulbja šīm sugām knābja krāsa ir melni dzeltena nevis melni oranža).

Šīs vietas ir ārkārtīgi nozīmīgas pārceļošanas laikā, kad gulbji ilgāku laiku uzturas vienā piemērotā vietā, lai sakrātu spēkus nākamajam garajam pārlidojumam. Abas šīs gulbju sugas ir apdraudētas Eiropas mērogā un viens no skaitu ierobežojošiem faktoriem ir arī piemērotu atpūtas vietu trūkums ceļošanas laikā. Abu šo sugu migrācijas ceļi šķērso Latviju, un nozīmīgas šo putnu koncentrēšanās vietas var izrādīties Eiropas vai pat pasaules mērogā putniem nozīmīgas vietas.

Tāpat skaidrs, ka gulbju bars, kas ilgāku laiku uzturas vienā vietā uz ziemāju tīrumiem, nodara diezgan jutamus zaudējumus zemniekiem. Šajos gadījumos būtu jārisina jautājums par ekonomisku kompensāciju īpašniekam, ko būtu daudz vieglāk īstenot pat Eiropas Savienības fondu līmenī, ja attiecīgā vieta būtu Eiropas mērogā nozīmīga pastāvīga gulbju atpūtas vieta, kas ir atzīta juridiski un aizsargāta ar likumu.

Latvijā ir zināmas dažas šo sugu koncentrēšanās vietas agrākajos gados — Lubāna ezers, Daugavā pie Kaibalas, zivju dīķos pie Skrundas, uz tīrumiem Dzērves apkārtnē (Liepājas raj.) u.c., taču šādu vietu noteikti ir vairāk, un trūkst arī jaunākās informācijas par nosauktajām vietām. Tā kā šīs informācijas apkopošana varētu būt ieinteresēti arī Latvijas zemnieki, mēs ļoti ceram uz iedzīvotāju atsaucību, lai palīdzētu noskaidrot gulbju atpūtas vietas Latvijā. Tā kā šis gads sniega bagātības ziņā krietni atšķiras no citiem, atšķirīgas var būt arī caurceļojošo putnu uzturēšanās vietas, tādēļ būsim pateicīgi arī par iepriekšējo gadu novērojumiem. Mūs interesē vietas, kur redzēti vismaz 20 «dzeltenknābja» gulbju vienlaicīgi.

Lūdzam rakstīt Latvijas Ornitoloģijas biedrībai, a.k. 10, LV 1047, Rīga, vai zvanīt 7221580.

Dzied, māsiņa, tu pret mani, Es pret tevi gavilēšu!

◆ Saule ir nogājusi vienu loku, un ir aizsteidzies gandrīz gads, kopš kopīgi izjutām, izdzīvojām dziesmu rajona skolēnu dziesmu un deju svētkos un vēlāk lielajā Mežaparka estrādē Rīgā. Pa šo laiku dziedātāji lielāki paaugušies, un jaunās dziesmas prasīt prasās izdziedāt. Gaidot pavasara atnākšanu, rajona skolu kori gaidīja arī kopā sanākšanu un kopā dziedāšanu. Šogad Preiļu puses kori pulcējās Aglonā. Pavasaris pagājušās nedēļas nogalē dāvāja ļoti skaistu un siltu dienu, bet dziedātāji Aglonu pieskandēja dziesmām un piepildīja ar savu nemieru. Pēcpusdienā sākās kopējais koncerts, bet jau priekšpusdienā Aglonā pulcējās lieli un mazi dziedātāji iemēģināt balsi. Liekas, ka šajā dienā visiem ātrāk gribējās baudīt pavasari un kopā sanākšanas prieku, atstājot mājās skolas somas.

Parasti saka, ka mājās sienas palīdz, bet Preiļu 1. vidusskolas 3.-4. klašu kora mazie dziedātāji, jūtot skolotājas Ilzes Rožinskas atbalstu, turējās braši arī Aglonā, jo nav nemaz tik vienkārši atklāt koncertu piepildītā zālē.

Visjaunākie dalībnieki bija braukuši no Vārkavas, tas bija 1.-4. klašu koris, smaidoši, droši, kopā ar savu skolotāju Dainu Erti. Vārkavā, liekas, šajā dienā skolā mācīties atstāti bija tikai vidusskolēni, jo pārējie bija atbraukuši uz Aglonu, arī Vārkavas vidusskolas 5.-9. klašu koris.

Preiļu 2. vidusskolas koris bija vislielākais. Koncertā izskanēja gan latviešu, gan krievu tautas dziesmas. Ar šo kori strādā Olga Siliņa.

Nemaz nav tik vienkārši nodibināt 10.-12. klašu kori lauku vidusskolā, bet Rudzātos to gribēja un prata. Patīkami, ka skolotāju Jāzepu Skuteli šajā darbā atbalsta pārējie, arī paši skolotāji palīdzot dziesmu dziedāt. Kora izpildījumā izskanēja arī rudzātieša Viktora Skuča komponētā dziesma «Lāčplēša vakars».

Preiļu 1. vidusskolā kora dziedāšanas tradīcijas ar katru gadu attīstās un pilnveidojas. Un tas nu noteikti ir skolotāju Ilzes Rožinskas un Ulda Bērziņa nopelns. Aglonā kora salidojumā piedalījās trīs Preiļu 1. vidusskolas kori. Sevišķi atraisīti bija 5.-9. klašu un 10.-12. klašu kora dziedātāji, izpildot M. Brauna populāriju «Tā dziedāja Mārtiņš». Tas izskanēja īsti pavasarīgi un nebēdnīgi.

Kad uzstājās apvienotie 5.-9. klašu kori, īsti vietā bija tautas dziesma «Ko dziedam divi vien,

*Neiet šā, neiet tā,
Dzied lielā pulciņā,
Tad derēt(i) piederēja.»*

Uz kora festivālu kopā dziedāt bija nākuši vietējās Aglonas vidusskolas 5.-9. klašu dziedātāji. Kaut arī skolotāja Iveta Soldāne pašlaik ir Spānijā, tas nemazināja agloniešu dziedātprieku.

Daudz tālāk braukuši bija Rožupes, Priekuļu un Aizkalnes pamatskolu dziedātāji. Lai apliecinātu savu uzticību kora dziesmai, jo koris lauku pamatskolā — tas ir daudz, bet varbūt tāpēc lielāks prieks dziedāt kopā ar visiem. Aizkalnē daudzus gadus kora dziesmu iepazīt palīdz skolotāja Veronika Pastare. Dziedāšanas prieku Rožupē uztur Ilze Vanaga, bet Priekuļu pamatskolā kori neatlaidīgi vada Anita Fedotova.

Kora dziesmām skanēt palīdzēja koncertmeistare Kristīne Sauliņa.

Dziesma skan drošāk brīdī, kad blakus kāds ir sadzirdējis tavu dziesmu un palīdz tai augt plašumā. Skolu kora festivāla koncertā noslēgumā iespaidīgi izskanēja visu apvienoto kora dziedātās I. Kalniņa, R. Paula dziesmas, kā mūžīgs jautājums «Dziesma, ar ko tu sācies..?»

Bet kora festivāls beidzās ar koncertu, visi dalībnieki pulcējās Ciriša ezera krastā, lai aizdegtu pirmsjāņu ugunskurū. Te īsti iederējās Jurgu dienas rotaļas, kartupeļu un desiņu cepšana. Visam pa vidu darbojās Ragana ar savām pestelošanām un izdarībām. Valdīja vispārēja jautrība un vispārēja cienāšanās.

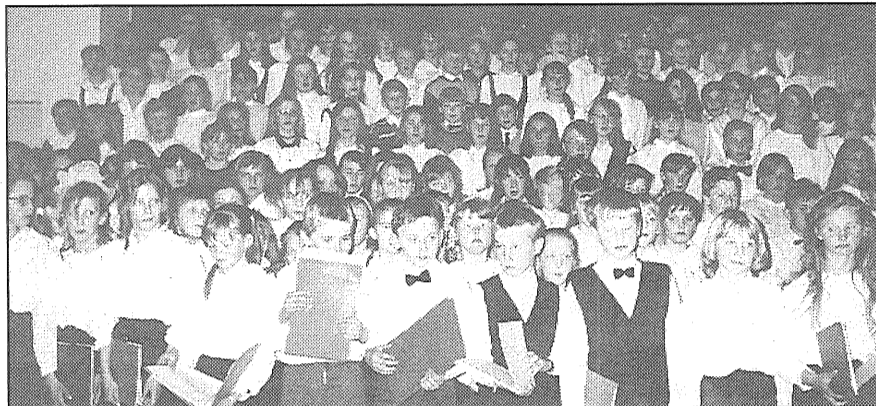
Un arī tas vēl nebija noslēgums, jo visus dalībniekus atpakaļ uz Aglonas kultūras namu aicināja Preiļu 1. vidusskolas puīšu vadītā diskotēka, kurā neviens, arī pedagogi, nebija mudināmi un rosīnāmi. Jo pavasaris ir un paliek pavasaris.

Lai svētki varētu notikt un kāds našķis tiktu katram dziedātājam, līdzekļus piešķīra rajona padome. Lai svētku dalībnieki justos labi Aglonā, paldies tās ļaudīm, pagasta vecākam Antonam Beķim, kultūras nama direktorei Janīnai Streiķei, Aglonas policijas darbiniekiem un visiem pārējiem agloniešiem, kuri saprotoši izturējās pret lielo un nemierīgo dziedātāju pulku, kurš 19. aprīlī pieskandēja Aglonu. Varbūt tā ir zīme, ka pavasaris nāks ar dzīvesprieku mums visiem.

**Ilga Peiseniece,
Preiļu bērnu un jauniešu centra
metodiķe
Aijas Caunes foto**

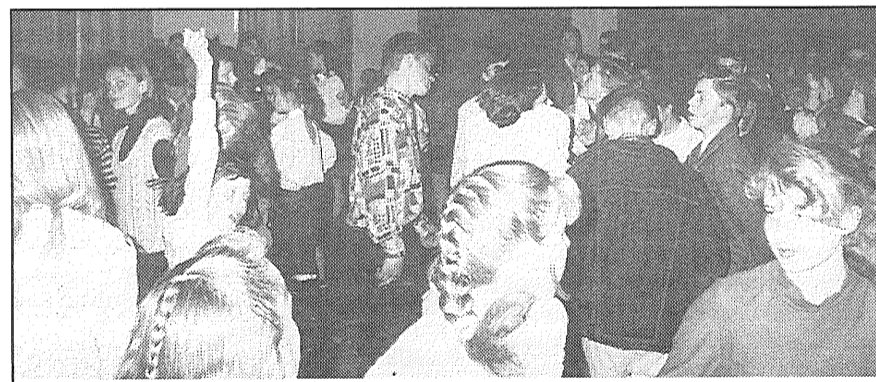
Skolu kora festivālā uzstājās Rudzētu vidusskolas koris.

Apvienotajiem korim Aglonas kultūras nama skatuve ir daudz par šauru.

Līdzī nēmtās desiņas ir jo garšīgākas pēc tik varenas padziedāšanas un kopīgā ugunskurā uzsildītas, apceptas, apsvīlušas vai apgrauzdētas.

Vilinājums piedalīties festivālā bija tik liels, ka kori ieradās Aglonā jau labu laiku pirms sākuma un pulksten desmitos vakarā ar dziļu nožēlu diskotēkā dejoja pēdējo deju.

Izstāde «Skola 96/97»

Ik gadus Liepājas Pedagoģiskā augstskola rīko informācijas dienas topošajiem studentiem. Arī šogad interesenti marta brīvdienās varēja iepazīties ar LPA Liepājā, tikties ar augstskolas pārstāvjiem izbraukuma semināros rajonos.

Šogad ir lieliska iespēja iegūt informāciju par mūsu mācību iestādi krieņu plašākam interesentu lokam. Par to, kāpēc esam pārtapuši par Liepājas Pedagoģisko akadēmiju, kā noturam stabilitāti un tomēr attīstāmies asajos pārmaiņu vējos un tirgus apstākļos, ikviens interesents varēs uzzināt izstādē «Skola 96/97», kas notiks no 9. līdz 12. maijam Rīgā, Rīgas kinostudijā, Šmerļa ielā 3. Izstādes darbalaiks 9.-11. maijā no plkst. 10.00 līdz 19.00, 12. maijā no plkst. 10.00 līdz 17.00. Tajā piedalīsies gandrīz visas lielākās Latvijas

augstākās mācību iestādes.

Topošie studenti varēs uzzināt par iespējām studēt, iestāties kases un konsultāciju grafikiem, iespējām studēt ārēm, kultūras un sporta iespējām, sadzīves apstākļiem, darba iespējām u.c. jautājumiem. Topošo studentu vecākiem piedāvāsim ziņas par kursiem sevis pilnveidošanai, vecāku un ģimenes izglītību u.c.

Skolotājiem sagatavota informācija par kursiem, maģistratūru, doktorantūru, LPA informācijas centriem (veselības, vides izglītības, svešvalodu, pieaugušo izglītības centrs, logopēdiskais centrs), par konferencēm un semināriem, vieslekcijām. Skolotāji varēs iepazīties, nopirkt vai pasūtīt LPA izdotos mācību līdzekļus, metodisko literatūru, datorprogrammas. Labprāt uzklausīsim jūsu priekšlikumus mūsu turpmākam darbam.

Skolu vadītājiem noderēs ziņas par LPA absolventu darba piedāvājumiem, jo varbūt kāds no absolventiem vēlētos strādāt tieši jūsu skolā, savukārt jums nepieciešams tieši tāds speciālists.

Pašvaldību pārstāvjiem un izglītības fondu pārstāvjiem būs noderīgi iepazīties ar šobrīd aktuālajiem studiju finansēšanas jautājumiem, ar iespējām iegūt izglītību vadošiem darbiniekiem.

Atklāta informācija tik plašam interesentu lokam tiek piedāvāta pirmoreiz. 11. maijā no plkst. 11.00 līdz 12.00 notiks tikšanās ar akadēmijas vadību. Tajā būs apbūsēja saruna par jauniešu un skolotāju tālākizglītību LPA, kā arī varēsīm noklausīties studentu koncertu.

**V. Kārklīņa,
docente, LPA izstādes sagatavošanas
grupas vadītāja**

Bērni par Latgales zilajiem ezeriem, sevi un...

Pēc garās ziemas ir atnācis sen-gaidītais pavasaris ar saulainām Mākslas dienām. Tie ir svētki visiem māksliniekiem — esošajiem, topošajiem un cilvēkiem, kas saprot un atbalsta mākslu.

Daugavpilī ir noslēdzies plašākais Mākslas dienu pasākums Latgalē — bērnu zīmējumu konkurss «Zilo ezeru zeme». Ir pienākuši 836 bērnu radošās iztēles darbi.

Konkursa laureāti vecuma grupā no 9 līdz 13 gadiem ir divi Preiļu 1. vidusskolas skolēni: **Sandra Madelāne** (13 gadi) un **Jānis Micāns** (11 gadi).

Vēlu visiem bērniem radošu fantāziju! Esiet pietiekami atvērti visam jaunajam un labajam, vairojiet pieredzi un izteiksmes spējas!

**Ausma Skirmante,
māksliniece**

Informācija valsts sociālo pabalstu saņēmējiem

Latvijas Republikas Saeima ir pieņēmusi likumu «Par sociālo palīdzību», kurā noteikti valsts sociālo pabalstu veidi, kurus piešķir un izmaksā sociālās apdrošināšanas pārvaldē pēc pabalsta pieprasītāja dzīves vietas. Likums nosaka, ka tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem ir LR pilsoņiem, ārvalstniekiem, bezpavalstniekiem. Obligāts nosacījums ir personas kods, arī bērniem ir jābūt piešķirtam personas kodam. Personām ar termiņuzturēšanās atļaujām valsts sociālie pabalsti netiek piešķirti.

Apskatīsīm katru no šiem valsts garantētajiem un sniegtajiem pabalstu veidiem.

Bērna piedzimšanas pabalsts

No 1996. gada 1. janvāra bērna piedzimšanas pabalsts saskaņā ar MK noteikumiem ir noteikts Ls 55 apmērā. Ja māte ir stājusies uzskaitē līdz 12. grūtniecības nedēļai un iesniedz ārstniecības iestādes izziņu, tad šis pabalsts tiek piešķirts dubultā apmērā, t.i., Ls 110. Šo pabalstu piešķir bērna mātei un to izmaksā sociālās apdrošināšanas pārvaldē. Bērna tēvam vai aizbildnim šo pabalstu var piešķirt tikai likumā noteiktos gadījumos. Bērna piedzimšanas pabalsts jāpieprasa 6 mēnešu laikā no bērna piedzimšanas, adopcijas vai aizbildnības nodibināšanas dienas. Ja šis termiņš tiek pārsniegts, tad tiesības uz šo pabalstu zūd.

Lai varētu saņemt bērna piedzimšanas pabalstu, mātei jāiesniedz sociālās apdrošināšanas pārvaldē rakstveida iesniegums, pase, bērna dzimšanas apliecība, civiltārvokļa aktu reģistrācijas iestādes izziņa bērna piedzimšanas pabalsta saņemšanai un ārstniecības iestādes izziņa pabalsta saņemšanai dubultā apmērā. Vienlaikus māmiņa var nokārtot dokumentus bērna kopšanas un ģimenes valsts pabalsta saņemšanai.

Bērna kopšanas pabalsts

Likums «Par sociālo palīdzību» nosaka, ka bērna kopšanas pabalstu piešķir personai, kura kopj bērnu līdz triju gadu vecumam un nestrādā vai strādā nepilnu darba laiku. Tas nozīmē, ka bērna kopšanas pabalstu var piešķirt mātei vai tēvam, vai aizbildnim. Tas ir jauns nosacījums, jo līdz šim bērna kopšanas pabalstu piešķir tikai mātei. Tātad, ja ģimenē mātei ir izdevīgāk strādāt, bet tēvs nestrādā vai strādā nepilnu darba laiku, tad šo pabalstu var piešķirt arī tēvam.

Ja persona strādā nepilnu darba laiku, tad tiesības uz bērna kopšanas pabalstu saglabājas pie šādiem nosacījumiem:

1. ja bērns vecumā līdz pusotram gadam — drīkst strādāt ne vairāk kā 20 stundas nedēļā;
2. ja bērns vecumā līdz trim gadiem — drīkst strādāt ne vairāk kā 34 stundas nedēļā.

Ja bērna kopšanas pabalstu pieprasa persona, kas nestrādā, ir atbrīvota no darba, tad sociālās apdrošināšanas pārvaldē jāuzrāda darba grāmatiņa, ja persona vispār nav strādājusi algotu darbu un darba grāmatiņas nav, — tad šo faktu jāatzīmē iesniegumā un pabalsts tiek piešķirts no bērna piedzimšanas dienas.

Ja māte ir darba attiecībās un viņai ir piešķirts bezalgas atvaļinājums bērna kopšanai līdz pusotram vai trijiem gadiem, tad sociālās apdrošināšanas pārvaldē jāiesniedz rakstisks darba devēja apstiprinājums — pavēles noraksts vai izziņa par to, no kura līdz kuram laikam ir piešķirts atvaļinājums bērna kopšanai.

Pabalsta saņēmēja pienākums ir informēt sociālās apdrošināšanas pārvaldi par visām izmaiņām darba statusā, kas var būt par iemeslu pabalsta izmaksas pārtraukšanai.

Jāatgādina arī darba devējiem, ka nepieciešams ziņot sociālās apdrošināšanas pārvaldei par visām darba attiecību maiņām, kas notiek ar māti, kurai ir piešķirts bērna kopšanas atvaļinājums un tas ir:

1. ja māte bērna kopšanas atvaļinājuma laikā atsāk darbu uz pilnu slodzi;
2. ja māte bērna kopšanas atvaļinājuma laikā atsāk darbu uz nepilnu slodzi, norādīt cik stundas nedēļā strādā;
3. ja māte bērna kopšanas atvaļinājuma laikā iesniedz pirmsdzemdību slimības lapu un viņai tiek izmaksāts pirmsdzemdību un pēcdzemdzību slimības pabalsts.

Šajā gadījumā pašai mātei jāpaziņo vai darba devējam savlaicīgi jānosūta sociālās apdrošināšanas pārvaldei rakstisks apstiprinājums, norādot no kura laika mātei tiek piešķirts pirmsdzemdību atvaļinājums, jo ar to brīdi bērna kopšanas pabalsta izmaksā pārtraucama. Ļoti bieži netiek ievēroti nosacījumi, ka mātei saņem gan bērna kopšanas, gan pirmsdzemdību un pēcdzemdzību slimības pabalstu nav tiesību, līdz ar to jau vēlāk, pēc nākamā bērna piedzimšanas, sociālās apdrošināšanas pārvaldē iesniedzot dokumentus, tiek konstatētas bērna kopšanas pabalsta pārmaksas, kas saskaņā ar likumdošanu noteikto kārtību jāietur 10% apmērā no nākamajam pabalstu izmaksām.

Ja tiek konstatēts, ka pabalsts nelikumīgi saņemts un pabalstu turpmāk vairs nesāņem, tad personai nepamatoti saņemtās summas jāat-

maksā labprātīgi vai arī attiecīgās summas tiek piedzītas tiesas ceļā saskaņā ar likumdošanu noteiktām normām.

Pašreiz bērna kopšanas pabalsta apmērs noteikts šāds — ja bērns vecumā līdz 1,5 gadiem — Ls 12 mēnesī, ja bērns vecumā no 1,5 līdz 3 gadiem — Ls 7,50 mēnesī, bet likumā noteikts, ka šis pabalsts būs par bērnu līdz 1,5 gadiem — 90% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas, bet vecumā no 1,5 līdz 3 gadiem — 70% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas.

Ja personai vienlaikus ir tiesības uz bērna kopšanas pabalstu gan par bērnu vecumā līdz pusotram gadam, gan par bērnu vecumā līdz trim gadiem, tiek piešķirts viens — apmērā lielākais pabalsts.

Ģimenes valsts pabalsts

Ģimenes valsts pabalstu piešķir par katru bērnu no tā piedzimšanas dienas līdz 15 gadu vecuma sasniegšanai. Saskaņā ar pieņemto likuma «Par sociālo palīdzību» 17. pantu valsts pabalsta apmērs būs atkarīgs no bērnu skaita ģimenē. Šis pants stājās spēkā ar 1996. gada 1. janvāri, bet vēl līdz pat šim brīdim šī likuma norma nedarbojas un netiek pildīta, jo 1996. gada budžētā naudas līdzekļi pabalstu izmaksām pēc bērnu skaita ģimenē netika paredzēti. Līdz ar to pagaidām par katru bērnu tiek maksāts līdzšinējais apmērs, t.i., Ls 3,75 vai Ls 4,50 mēnesī atkarībā no bērna vecuma.

Republikas presē ir izskanējusi informācija, ka Ministru kabinets nupat Satversmes 81. panta kārtībā ir pieņēmis grozījumus likumā «Par sociālo palīdzību», kas paredz no šī gada 1. augusta ieviest diferencētus bērnu pabalstus atkarībā no bērnu skaita ģimenē. Uz šī raksta tapšanas brīdi oficiāls šī lēmuma teksts sociālās apdrošināšanas pārvaldē nebija saņemts.

Lai pareizi noteiktu ģimenes valsts pabalsta apmēru, mātei vai citai personai, kura saņem pabalstu, jāiesniedz sociālās apdrošināšanas pārvaldei **bērna dzimšanas apliecību noraksti un dokumentus, kas pierāda, kur bērns atrodas pabalsta pieprasīšanas laikā: bērna pase, dzīves vietas izziņa.** Tas obligāti jāuzrāda māteim, kuras par vecākiem bērniem ģimenē šo pabalstu nav saņēmušas vispār un par kuriem šie dokumenti nebija iesniegti agrāk.

Ģimenei, kura audzina vienu bērnu, ģimenes valsts pabalsta apmērs tiks noteikts saskaņā ar MK noteikumiem.

Par otro un piekto bērnu ģimenē šis pabalsts tiks piešķirts pusotrkārtīgā apmērā.

Par trešo un ceturto bērnu ģimenē šis pabalsts tiks piešķirts divkārtīgā apmērā.

Par sesto un nākamajiem bērniem pabalsta apmērs tiks noteikts tāds pats kā par pirmo bērnu ģimenē.

Ģimenes kopējā bērnu skaitā ieskaitīs arī bērnus, par kuriem ģimene minēto pabalstu saņem pamatojoties uz aizbildniecības vai aizgādības iestādes lēmumu, kā arī adoptētos un aizbildnībā esošos bērnus.

Ģimenes kopējā skaitā **netiks** ieskaitīti:

1. mirušie bērni;
2. bērni, attiecībā uz kuriem vecāku vara ir ierobežota vai pārtraukta;
3. bērni, kuri pēc vecāku laulības šķiršanas saskaņā ar tiesas spriedumu nedzīvo pabalsta pieprasītāja ģimenē.

Ģimenes kopējā bērnu skaitā ieskaitīs, bet ģimenes valsts pabalstu **neizmaksās** par:

1. bērnu, kurš izbraucis no LR uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs;
2. bērnu, kurš atrodas pilnā apgādībā valsts, pašvaldības vai privāti uzturētā audzināšanas iestādē, bet kura vecāku vara attiecībā uz šo bērnu nav ierobežota vai pārtraukta;
3. bērnu, par kuru pieņemts aizbildnības vai aizgādības iestādes lēmums par to, ka vecāki šo bērnu faktiski nekopj un neaudzina.

Ģimenes valsts pabalstu piešķir līdz bērna 15 gadu vecuma sasniegšanai. Ja bērns mācās vispārīgizglītojošajā skolā, tad par bērnu, kas vecāks par 15 gadiem, katra mācību gada sākumā jāiesniedz skolas izziņa. Tiesības uz ģimenes valsts pabalstu par vispārīgizglītojošo skolu izlaiduma klašu skolēniem saglabājas līdz skolas beigšanas gada 31. augustam ieskaitot, taču ne ilgāk kā līdz dienai, kad bērns sasniedz 20 gadu vecumu.

Sākot ar šo mācību gadu tiesības uz šo pabalstu ir arī vakara (maiņu) vispārīgizglītojošo skolu audzēkņiem.

Ģimenes valsts pabalsts un bērna kopšanas pabalsts jāpieprasa sociālās apdrošināšanas

pārvaldē sešu mēnešu laikā no tiesību rašanās brīža. Ja šis termiņš tiek nokavēts, tad pabalstu izmaksā tikai par iepriekšējiem sešiem mēnešiem.

Ja pabalsta saņēmējs vēlas, viņš var pabalsta izmaksu noformēt saņemšanai krājbankā. Šāda atļauja tiek dota uz 12 mēnešiem un ik pēc katru 12 mēnešiem pabalsta saņēmējam jāierodas sociālās apdrošināšanas pārvaldē ar pasi. Pretējā gadījumā pabalsta izmaksā tiek pārformēta uz pasta iestādi pēc pabalsta saņēmēja dzīves vietas adreses.

Valsts sociālās apdrošināšanas fonds ir izdevis norādījumu, saskaņā ar kuru pabalsta saņēmējs uz zināmu laiku var saņemt pabalstu savā faktiskajā dzīves vietā arī citā rajonā vai pilsētā. Šādu atļauju var saņemt uz laiku ne ilgāku par 12 mēnešiem. Ja tas nepieciešams, pabalsta saņēmējam jāgriežas sociālās apdrošināšanas pārvaldē ar iesniegumu.

Bezdarbnieku pabalsti

Sakarā ar to, ka MK 1996. gada 5. janvārī pieņēmis grozījumus likumā «Par nodarbinātību», mainījusies arī bezdarbnieku pabalsta piešķiršanas kārtība.

Bezdarbnieka pabalstu piešķir sākot ar dienu, kad bezdarbnieks iesniedz visus nepieciešamos dokumentus sociālās apdrošināšanas pārvaldē. Bezdarbnieka pabalstu mācību iestāžu absolventiem piešķir sākot ar trešo mēnesi no bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.

Kopējais bezdarbnieka pabalsta saņemšanas termiņš ir seši mēneši divpadsmit mēnešu periodā no pabalsta piešķiršanas dienas. Ja divpadsmit mēnešu perioda laikā no pabalsta piešķiršanas dienas persona iegūst atkārtoti tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu, pabalsts tiek piešķirts, ņemot vērā iepriekšējā bezdarbnieka pabalsta saņemšanas ilgumu, izņemot gadījumus, kad persona minētā perioda laikā ir strādājusi un par viņu šajā periodā ne mazāk kā sešus mēnešus ir izdarīti sociālo nodokļu maksājumi.

Sociālās apdrošināšanas pārvaldē tiek pārbaudīti iesniegtie dokumenti:

1. tiek pārbaudīts, vai persona, kas pretendē uz bezdarbnieka pabalstu, jau saņem valsts pensiju vai bērna kopšanas pabalstu;
2. tiek pārbaudīts, vai par šo personu uzņēmums vai iestāde ir maksājusi sociālo nodokli. Nodoklim ir jābūt samaksātam vismaz par 6 mēnešiem skaitot no bezdarbnieka statusa iegūšanas 12 mēnešu periodā.

Ja konstatē, ka sociālais nodoklis nav samaksāts, pabalstu nepiešķir. Ja nodoklis tiek samaksāts un persona šai laikā nav zaudējusi bezdarbnieka statusu, jautājumu par pabalsta piešķiršanu izskata atkārtoti. Jāatgādina bezdarbniekiem, ka piešķirto, bet nesāņemto bezdarbnieku pabalstu var saņemt tikai 6 mēnešu laikā, skaitot no pēdējās dienas, par kuru pabalsts izmaksāts, vai no piešķiršanas dienas, ja izmaksā vispār nav uzsākta. Tiem nepieciešams griezties sociālās apdrošināšanas pārvaldē ar iesniegumu, uzrādot iemeslu, kāpēc piešķirtais pabalsts nav saņemts.

Ļoti bieži atnākot uz pārvaldi ar darba grāmatiņām, tiek konstatēts, ka darba devēji ļoti neuzmanīgi un kļūdaini ir aizpildījuši darba grāmatiņas. Jāatgādina, ka obligāts nosacījums ir darba grāmatiņās izdarīt ierakstus par pieņemšanu darbā un atbrīvošanu no darba, atzīmējot pamatojuma dokumentus, tas ir norādīt pavēles numurus un izdošanas datumu, kā arī izdarīt atsauces uz darba likumdošanas kodeksa pantu, pēc kāda darbinieks tiek atbrīvots. Sastopami gadījumi, kad šie nosacījumi netiek ievēroti.

Likums nosaka, ka bezdarbniekam, kurš saņem pabalstu, savlaicīgi jāpaziņo Nodarbinātības valsts dienestam, ja viņš: 1. noslēdz darba līgumu uz laiku līdz 2 mēnešiem;

2. bezdarbnieka pabalsta saņemšanas noteiktajā termiņā saslīkst un slimo ilgāk par divām nedēļām;

3. bezdarbnieks iekārtojas pastāvīgā darbā vai noslēdz darba līgumu ilgāku par 2 mēnešiem.

Šādos gadījumos pabalsta izmaksā ir pārtraucama un bezdarbniekam savlaicīgi par to ir jāziņo. Ja tas netiek izdarīts, pabalsta saņemšana tiek uzskatīta kā nelikumīga. Nostrādājot sešus mēnešus vai ilgāk un atkal iegūstot bezdarbnieka statusu, persona atkal nāk uz sociālās apdrošināšanas pārvaldi, un mēs konstatējam, ka par iepriekšējo periodu ir strādāts algots darbs un vienlaicīgi arī saņemts bezdarbnieka pabalsts. Pēdējā laikā tādi gadījumi jau konstatēti vairākkārt, jo pārvaldē datu bāzēs par katru pabalsta saņēmēju informācija tiek saglabāta ilgstoši. Tāpēc likums paredz, ka nelikumīgi saņemta naudas summa labprātīgi jāatmaksā sociālās apdrošināšanas budžētā. Pretējā gadījumā nelikumīgi saņemta pabalsta summa tiesas ceļā piedzenama likumos noteiktā kārtībā.

Ar šī gada 1. aprīli minimālā mēnešalgā ir noteikta Ls 38 mēnesī. Līdz ar to lielāki būs arī bezdarbnieku pabalsti. Personām, kurām pabalsts ir piešķirts 90% apmērā no minimālās

mēnešalgas, bezdarbnieka pabalsts būs Ls 34,20, bet tiem, kam 70% apmērā, — Ls 26,10 mēnesī.

90% apmērā no minimālās mēnešalgas pabalsts tiek piešķirts personām, kuras atbrīvotas no darba un par kurām izdarīti sociālo nodokļu maksājumi ne mazāk kā 6 mēnešus. Personām, kas atbrīvojušas pēc pašu vēlēšanās vai atbrīvotas sakarā ar disciplinārārkāpumiem darbā, pretendēt uz bezdarbnieku pabalstu nav tiesību.

70% apmērā no minimālās mēnešalgas pabalsts tiek piešķirts personām, kuras

1. pabeigušas mācību iestādi;
2. atbrīvotas no ieslodzījuma vietas;
3. atvaļinātas rezervē no aktīvā valsts dienesta;
4. vairs neatrodas pilnā valsts apgādībā pēc darbaspēju atgūšanas invaliditātes gadījumā;
5. sievietes, kurām pabalsta pieprasīšanas dienā ir bērns vecumā no trīs līdz trīsarpus gadiem.

A.Naglinska,
Preiļu rajona SAP
pabalstu daļas vadītāja

Sociālais nodoklis ir obligāts maksājums

Sociāli apdrošināto personu reģistrācija izdarāma Preiļu rajona apdrošināšanas pārvaldē, kur atver katrai personai kontu. Sociālais nodoklis ir obligāts maksājums.

Sociāli apdrošinātās personas ir:

1. personas, kas ir nodarbinātas algotā darbā;
2. pašnodarbinātās personas;
3. bezdarbnieki, kuri saņem bezdarbnieku pabalstu;
4. personas, kas atrodas obligātajā militārajā dienestā;
5. personas, kas kopj bērnu vecumā līdz 3 gadiem;
6. personas vecumā no 15 līdz 35 gadiem, kas mācās vispārējo vidējo arodizglītības, vidējo speciālo un augstāko mācību iestāžu dienās noadaļās;
7. nestrādājošie invalīdi, pensionāri.

Bezdarba pabalsta saņēmējus, nestrādājošos invalīdus, pensionārus un personas, kas kopj bērnus vecumā līdz 3 gadiem un saņem bērna kopšanas pabalstu, sociālās apdrošināšanas pārvaldē reģistrē kā sociāli apdrošinātās personas, izmantojot pārvaldē datu bāzē esošos ierakstus.

Darba devējam katru mēnesi jāiesniedz ziņojumus par darbinieku sociālo nodokļu maksājumiem.

Personīgos kontos uzskaitītie ienākumi, par kuriem ir aprēķināts un samaksāts sociālais nodoklis, tiks izmantoti pensijas apmēra noteikšanai aizejot pensijā 1997. gadā.

Šī jaunā kārtība uzliek atbildību ne tikai darba devējam, bet arī katram darbiniekam pašam rūpēties un kontrolēt, lai sociālais nodoklis tiktu aprēķināts un samaksāts par visiem viņa darba ienākumiem.

Uzskaitē tiek veikta izmantojot darba devēja ikmēneša ziņojumus, kuros atspoguļoti darba ienākumi un sociālo nodokļu maksājumi par katru darbinieku.

Tātad, ja maksāsīm sociālo nodokli, tad būs tiesības uz šādiem pakalpojumiem:

- vecuma pensija;
- invaliditātes pensija;
- apgādnieka zaudējuma pensija;
- slimības pabalsts;
- maksājumi bezdarba gadījumā;
- apbedīšanas pabalsti.

Likums «Par sociālo nodokli», kurš bija spēkā līdz 01.01.1996., noteica, ka personas, kuru nodarbinātības veidus ieskaita darba stāžā, maksā sociālo nodokli 1% apmērā no minimālās algas. Tādas personas vēl var samaksāt sociālo nodokli parādu par periodu no 1991. līdz 1996. gadam, ja viņi kopa 1. grupas invalidu vai bērnu invalidu līdz 16 gadu vecumam, vai cilvēkus, kas vecāki par 80 gadiem un ja māte audzinājusi bērnus līdz 8 gadu vecumam, kā arī personas, kuras mācījās augstākajās mācību iestādēs vai mācību iestādēs pēc vidusskolas beigšanas.

Jāņem vērā, ka par nokavētiem sociālā nodokļa maksājumiem aprēķināms pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda.

I.Mihailova,
Preiļu rajona SAP vadītāja

Top Līvānu pilsētas Rīgas ielas ēku krāsojuma projekts

◆ Pilsētas galvenajai — Rīgas ielai Līvānu pašvaldība piešķirusi īpašu statusu, jo šī iela ir pilsētas vizītkarte. Liels darbs un līdzekļi jāiegulda tās sakopšanā un vienota stila izveidošanā, un te jānāk talkā profesionāļiem.

Pašreiz top Rīgas ielas ēku krāsojuma projekts, kura izstrādāšanai pašvaldība iedalījusi 180 latus, kas, protams, ir maza summa šim apjomīgajam darbam. Pie projekta jau no šī gada februāra strādā Līvānu bērnu mākslas skolas pasniedzēja, 1. vidusskolas vizuālās mākslas pedagoge māksliniece Ilze Griezāne, un ļoti cer, ka līdz jūnijam projekts būs pabeigts. Projektā tiek parādītas ne tikai tās mājas, kas ir tieši Rīgas ielas malā, bet arī tās, kas redzamas no ielas. Māju skaits sniedzas tuvu pie 400. Katra no tām tika nofotografēta (šo darbu izdarīja fotosalona «Minox» fotogrāfi Jānis Magdaļonoks un Andis Veigurs), tad Ilze katru māju dabā izmērija un uzzīmēja mērogā 1:200, parādot visas ēkas detaļas.

«Vizuāli visa Rīgas iela tiks sadalīta posmos,» stāsta Ilze. «Pie gaisa tilta pilsēta sākas, tur vēl ir kā ir zaļā zona, tāpēc mājām krāsas būs pieklusinātas, virzienā uz centru tās kļūs košākas, un tālāk no centra atkal mierīgākas. Toņi būs tādi, kas raksturīgi mazpilsētai un pieņemami latviešu mentalitātei, nekas pārāk avangardisks.»

Rīgas ielas kāda konkrēta posma krāsojumu nosaka arī tās mājas, kas netiek krāsotas vispār (piemēram, ķieģeļu ēkas) vai arī jau nokrāsotas (restorāns «Daugava», «Ratta»). Tāpēc būs ielas posmi vēsākos toņos (piemēram, zaļie), citi siltos toņos (ķieģeļsarkanie, smilškrāsas). Krāsojumam jāiekļaujas apkārtējā vidē, tiek ņemtas vērā arī ēkas arhitektoniskās detaļas, ko vajadzētu izcelt.

Māksliniece Ilze Griezāne, viņa šodien veido Rīgas ielas vizuālo tēlu, ko dabā mēs skatīsim pēc vairākiem gadiem.

Šobrīd tās ir noslēptas zem biezas putekļu kārtas, vai arī māja nokrāsota pelēka, un cilvēki pat nepamanā šos veidojumus.

Piemeklējot krāsojuma toņus, jāņem vērā arī ēkas funkcija, — veikaliem toņi var būt spilgtāki, bet dzīvojamām mājām mierīgāki. Cenšos apzināt arī, kas dzīvo šajā ēkā. Lai gan tagad ir iespējams krāsot gan šiferi, gan jumtus, un jumta krāsojums arī tiek iekļauts projektā, mājām, kur dzīvo veci cilvēki, šis jumta krāsojums var arī nebūt.

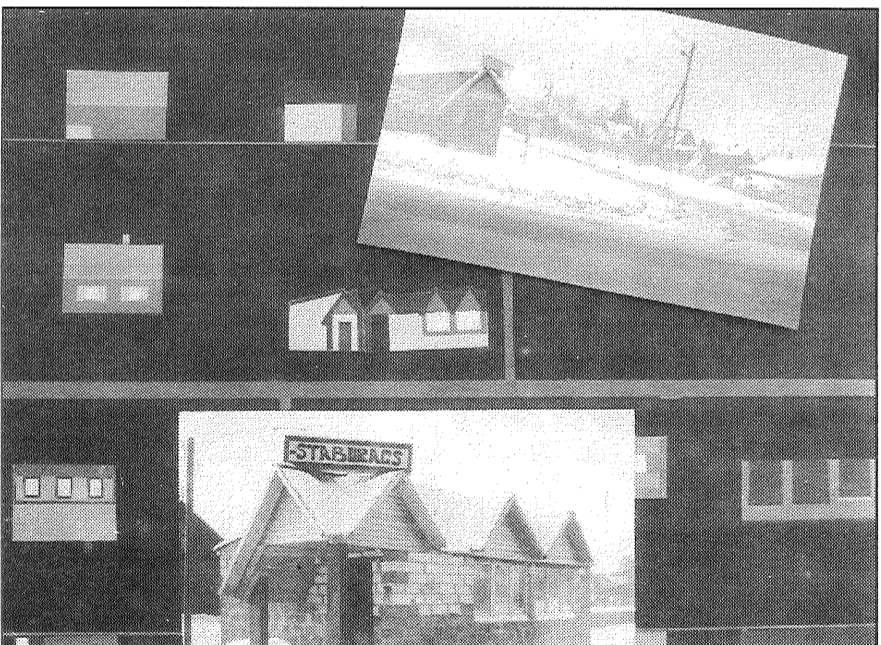
5-stāvu ēkām paredzēts balkonu un koka detaļu krāsojums, lai visai ēkai tas būtu vienotā tonī.

Projekts paredzēts 10 gadiem, un šajā laikā visiem savas mājas tomēr būs jāsavēd kārtībā. Māju īpašniekiem tiks izsniegti arī ēkas krāsojuma paraugi, ja kādam būs iebildumi, šos toņus varēs variēt, atbilstoši konkrētā ielas posma krāsu paletei.

Sākumā bija paredzēts, ka man palīdzēs skolēni, bet šis darbs viņiem izrādījās pārāk apjomīgs un sarežģīts. Kā vizuālās mākslas projektu, savu Līvānu pilsētas centra krāsojuma koncepciju manā vadībā izstrādā 12. klases skolniece Inga Bivšaka. Bet tas ir mācību projekts, kas netiek ņemts par pamatu manis veidotajam Rīgas ielas krāsojuma projektam. Šobrīd man palīdz pilsētas arhitekta Ineta Teseļska, mēs kopīgi saskaņojam katras ēkas krāsojuma variantus. Ineta ir cilvēks ar jaunām idejām, un tieši tas pilsētai ir ļoti nepieciešams.

Kad projekts tiks pabeigts, visi pilsētas iedzīvotāji arhitekta darba telpā pilsētas domē varēs to apskatīt un izteikt savu vērtējumu.

Daina Kursīte

Lūk, tā izskatās viena no pilsētas ēkām fotogrāfijā un krāsojuma projektā (vidū). A. Kursiņa foto

Precizējums

✓ 20. aprīlī «Novadniekā» publicētajā rakstā «Neviens tev nespēs palīdzēt, ja neticēsi saviem spēkiem un necīnīsies par sevi» tekstā jābūt «...nodarbinātības dienestā reģistrē no 15 gadiem.»

✓ 24. aprīlī publicētajās policijas ziņās no Preiļu iecirkņa pareizi jābūt «15. martā saņemts iesniegums par Aldi Beču, kurš dzīvo Rušonas pagasta Gailīšos, regulāri lieto alkoholu, rīko ģimenes skandālus. Izteikts brīdinājums.» Policija atvainojas Valdim Bečam par neprecizitāti.

Iespaidi un atziņas pēc Olaines pedagogu viesošanās Līvānu 1. vidusskolā

Šobrīd, kad Latvijas skolu vadības un pedagogi aizvien vairāk cenšas skolu darbā un mācību plānos ienest radošas izmaiņas, mainīt skolēna un skolotāja lomu, īpaši svarīgi kļūst skolu savstarpējie kontakti un skolotāju — domubiedru un eksperimentētāju pieredzes apmaiņa.

Šāda iespēja 15. aprīlī bija arī Līvānu 1. vidusskolas un Olaines vidusskolas pedagogiem. Līvānos ieradās 33 Olaines skolotāji, tai skaitā šīs skolas vadība ar direktoru Jāzepu Volānu priekšgalā, un arī šīs skolas saimnieks, kurš, kopā ar Līvānu 1. vidusskolas saimniecības pārziņi, iepazīs gan ar Līvānu skolas bagātību, gan nabadzību.

Savukārt pedagogiem tika piedāvāta iespēja piedalīties daudzās mācību stundās, kuras vadīja gan pieredzes bagātie, gan jaunie skolotāji. Olainieši bija gandarīti par ļoti piepildītām darba stundām latviešu valodā, arī par iespēju iepazīties ar integrēto apmācību sākumskolā, ko Olaines pedagogi pagaidām neapraktizē, jo darbs šajā jomā Līvānu skolā (pie tā strādā skolotāja V. Vuškārniece) un Latvijā kopumā ir eksperimentāls. Viesi varēja vērot arī I projekta stundu un plaši mācību stundās izmantoto grupu darbu. Interesantas stundas viņiem tika piedāvātas arī svešvalodās (angļu, vācu).

Šis gads Līvānu 1. vidusskolas svešvalodu pedagogiem ir īpašs, jo vidusskolēni svešvalodā kārtos eksperimentālu eksāmenu. Tas ir pirmo gadu, un šajā projektā iesaistījās trīs svešvalodu pasniedzējas no mūsu rajona — Emerita Rubīne un Anita Reitere no Līvāniem un Inese Lakševeica no Preiļiem. Kā stāstīja angļu valodas skolotāja E. Rubīne: «Eksāmens notiks 2 kārtās. 1. kārtā ir rakstu darbs — gramatikas vingrinājumi un eseja (150 vārdi par jebkuru tēmu); nepazīstama teksta klausīšanās un lasīšana, pēc kura tiks vērtēts, kā skolēns spējis šo tēmu saprast. Nākamajā eksāmena kārtā ir saruna, kur katram skolēnam atvēlētas 4 minūtes konkrētai tēmai un 4 minūtes atbildēm uz jautājumiem. Skolotājs šai gadījumā ir tikai palīgs, kas uztur šo sarunu. Šogad vēl skolēnus eksaminēs pašī, bet turpmāk to darīs svešs cilvēks no malas.»

Eksāmens ir ļoti sarežģīts, un, lai to varētu nokārtot, stundās intensīvi jātrenē visas 4 valodas prasmes — lasīšana, rakstīšana, klausīšanās, runāšana. Stundas vajag variēt — nedēļā jābūt vismaz 1 ļoti stingrai, konservatīvai gramatikai, 1 lielam nedēļas darbam (piemēram, esjāi), mazajiem gramatikas vingrinājumiem, sarunai jeb lomu spēlei, lasīšanai, kur tiek lasīti un analizēti ļoti grūti oriģinālteksti.

Profilkursam pietiek ar 5 stundām nedēļā, tikai skolotājam darbs ir ļoti jāplāno. Arī starpbrīžos skolēniem ir savstarpēji jāparunā svešvalodā, jāklausās radio un TV pārraidēs, lieliski, ja bērnam ir privātskolotājs, kas valodu māca vēl papildus 6 stundas nedēļā. Pašreiz mums skolā mācās studenti no Venecuēlas, un mūsu bērni uzreiz jūt praktisku vajadzību mācīties svešvalodu.»

15. aprīlī skolotājas E. Rubīnes vadītajā stundā 11. klasei (tēma «Attiecības starp ģimenes locekļiem») varētu vērot gan lomu spēli, gan grupu darbu, arī to, kā valodu un leksiku var mācīties, klausoties un dziedot dziesmu.

Kamēr skolotāji dalījās pieredzē, daudz kas pārrunājams bija arī abu skolu direktoriem — Maijai Kručiņinai un Jāzepam Volānam, — par vidusskolā uzņemšanas kārtību, par līgumiem starp ģimeni, skolu un skolēnu, mācību plāniem, skolas nolikumu utt. Daudz kas šajās skolās ir atšķirīgs, bet vēlme radoši strādāt vieno tās abas. Un šajā ziņā intere-

santu atziņu pūru Līvānu 1. vidusskolas direktore M. Kručiņina bija pārvedusi no Igaunijas, kur, laikā no 18. līdz 21. martam, viņa piedalījās Baltijas — Zviedrijas starpvalstu eksperimentālo kursu 3. sesijā: «Ja mēs šodien nemainīsim skolotāja un skolēna lomu, nekas nemainīsies. Skolotājs ir galvenais. Viņš ir izglītots un iet pie skolēna, un tad viņi kopā roku rokā dodas apgūt mācību priekšmetu.»

Iespējamās skolotāja lomas var būt vairākas: skolotājs liek skolēnam darīt, un skolēnam nav izvēles iespēju; skolotājs strādā skolēnam, bet skolēns ir pasīvs; skolotājs strādā kopā ar skolēnu (grupu darbs), bet skolēns ir atkarīgs, pieņem to, ko saka; un visprogresīvākā loma, — skolotājs atraisa un iedrošina skolēnu, un skolēns ir neatkarīgs eksperimentētājs, pētītājs, kam mācīšanās ir prieks.

Soli pa solim ir jāmainās gan skolotājam, gan jāmaina stundas un telpas struktūra. Skolēns ir pieradis mācīties tikai solā, dabā viņš nemācās, tāpēc arī dzīvē viņš neko nevēros un nepētīs.

Mainīšanās nav taisnvirziena, lai mainītos, vajadzīgas problēmas, kas veido dzīves pieredzi. Tikai tas, kas pats mācīties no kļūdām, arī citiem var iemācīt vairāk. Mūsu attīstību ietekmē attieksme pret attīstību, un tā ir dziļi individuāla, un katram šī attīstība ir jāplāno.

Igaunijas sesijā runājām par transformācijām izglītībā, par metodisko nostādņu, darba stila un organizācijas izmaiņām utt.

Anita Šmite no Izglītības atbalsta centra mūs iepazīstināja ar daudzām mācību metodēm: gan tradicionālām — eseja, laboratorijas pētījumi, kolokvijs, simpozijš, grupu darbs, lomu spēles; gan netradicionālām — drāma, panelis, ideju ģenerēšana, gadījuma analīze, simulācija, modeļu veidošana u.c. Katrā ziņā, — iespējas radošai darbībai ir ļoti plašas.

Atbraucu es ar domu, ka soli pa solim jāmaina skolotāja un skolēna loma, sabiedrība, vecāki. Vecāku sapratne un atbalsts šajā pārmaiņu procesā ir ļoti svarīgs.»

Pēc ciemošanās Līvānu 1. vidusskolā, olainieši mūsu skolēnus novērtēja kā radošus un aktīvus. Viesiem ļoti patika arī skaistais un sirsnīgais koncerts «Ielūdz Hairo» — Venecuēlas studenta Hairo programma, kura bija tapusi pēc pašu skolēnu iniciatīvas ekstremālos apstākļos (Hairo bija nonācis finansiālās grūtībās, un koncerts tapis ziedošanu vākšanas nolūkā). Hairo fantastiski deju spēļu dejas, deju uzvedumos, ko viņš pats iestudējis, piedalās arī Ivonna Daņilova (6. kl.), Dace Nieznanovska (11. kl.), Gundega Biezā (9. kl.) u.c. Kopā ar Hairo uzstājas arī ritma grupa, vidusskolas tautas deju kolektīvs, grupa «Jānis ar draugiem» (Jāņa Auzāna ģimenē Hairo dzīvo) un sarikojumu deju pāri. Šo programmu skatījās ne tikai viesi no Olaines, tā tiks rādīta arī Līvānu apkārtnes skolās.

Vēl Olaines pedagogiem bija iespēja apskatīt a/s «Līvānu stikls» muzeju un iegādāties uzņēmumā ražoto produkciju.

Līvānu 1. vidusskolas sadarbība ar Olaines vidusskolu turpināsies, un, paredzams, šī gada oktobrī Līvānu pedagogi viesosies Olainē.

Daina Kursīte

Televīzijas programma no 27. aprīļa līdz 3. maijam

Sestdiena, 27. aprīlis

LATVIJAS TV I

9.00 Rīta stunda.
10.00 Mielasts ar Mārtiņu.
10.25 Beverlihīza. 29. sērija.
11.10 Mis Latvija un Mistery Latvija. Vizītkarte.
11.20 Muzikāli izklaidējošs rīts bērniem Pie Otto.
11.40 Pasaka, pasaciņa...
12.40 Globuss.
13.10 Sensācija. 33. sērija.
14.00 Zimes svētdienā.
14.25 TV muzikālā tilta albums.
15.00 Mare Balticum.
15.25 Pie-Bilde.
15.45 Hameleonu rotaļas. 205., 206. un 207. sērija.
16.55 NHL meistarsacīkstes.
18.00 Ziņas.
18.10 Tiesības milēt. 135. un 136. sērija.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Kas nogalināja roņus? Populārzinātniska filma.
19.55 Noslēpumu sala. 25. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Prezidenta laiks.
21.20 Savai zemei.
22.05 Vakara intervija. Normunds Šnē.
22.40 Bērni. Anglijas un Vācijas mākslas filma.
LATVIJAS TV II
8.30-11.00 Picca TV.
11.00 Vai tu zini?
11.30 Kristīgā pasaule.
11.45 Kristietība sodien.
12.15 Labirints. Vācijas mākslas filma.
13.45 Angļu valoda. 30. nod.
14.05 Franču valoda. 30. nod.
14.25 Vācu valoda. 7. nod.
14.40 Vācu valoda. 8. nod.
14.55 Biznesa ābece visiem.
15.15 Dzīve tuksnesī.
15.35 Sports un mūzika.
16.00 LBL meistarsacīkstes.
17.30 TV veikals.
18.00 Zinātnieka vārds.
18.45 Paradīzes pludmale. 138. sērija.
19.10 Oļūti. LTS.
19.45 Ziņas.
19.55 Latloto.
20.05 E iela. 395. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Apsveikumu koncerts Daudz laimes!
22.40 E iela. 393. un 394. sērija.
23.30 Izklaidē biznes. 21. bataljons. ASV mākslas filma.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
9.00 Visas zvaigznes.
9.30 Nepalaid garām!
10.00 Rīta pasts.
10.35 Padomi kulinārijā.
10.55 Ermitāža.
11.15 Odze. Mākslas filma.
13.05 Oāze. Filma. Černobiļa pēc 10 gadiem.
14.00 Ziņas.
14.20 Dzīvnieku pasaulē.
14.55 Amerika un M. Taratuta.
15.25 Dialogs.
15.45 Futbols. AČSK - Maskavas Dinamo.
17.45 Mīlestība un baloži. Mākslas filma.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.45 Detektīvaģentūra Mēnessgaismā.
21.45 Dienas.
22.30 Atjautības ātrumsacensības.

Svētdiena, 28. aprīlis

LATVIJAS TV I

9.00 Dziesma manai paaudzei.
9.15 Noslēpumu sala. 24. un 25. sērija.
10.05 Rīta piekabe.
10.25 Province.

11.10 Jarānšovs.
11.55 Vernisāža svētdienā.
12.25 Japānas mazie stāsti.
12.40 Jauno balsis.
13.50 Latvijas meistarsacīkstes sporta dejās.
14.40 Birutas fantāziju pasaulē. Grima māksliniece B. Magele.
15.10 Komisārs Reksis. 7. sērija.
16.00 NBA meistarsacīkstes.
17.30 Toms un Džerijs. Mult. filma.
17.45 Kino jums.
18.00 Ziņas.
18.10 Tiesības milēt. 137. sērija.
18.40 Flinstoni.
19.05 TV - puikām un meitenēm.
19.10 Vakariņa pasakas.
19.35 Blanša. Mākslas filma. 1. sērija.
20.30 Panorāma.
21.05 Kavaliēra mūžs. 4. stāsts. Rūgtais vīns.
21.35 Rīt, parīt, aizparīt...
21.40 Pie Vecā Ratiņa.
23.10 Pusstunda kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri.
LATVIJAS TV II
8.30-11.00 Picca TV.
12.10 Muzikālā spēle Ram-tai.
13.00 Autoklasika.
13.25 Autoavārijas.
13.40 Muzikāli izklaidējošs raidījums De Zero.
14.10 Latvijas meistarsacīkstes rokasbumbā.
15.30 Rats.
16.00 Dvēsele ikdienā.
16.45 Dabas varenība.
17.15 Lielbritānijas ikdiens.
17.45 Radiofonija Latvijā.
18.15 Varas viedoklis.
18.45 Paradīzes pludmale. 139. sērija.
19.10 Svētdiena. LTS.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 395. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 144. sērija.
23.10 Pedro Picas dambrete.
23.20 Divpadsmitā stunda.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
8.00 Ziņas.
8.15 Tiešā pārraide no Ufas mošejas.
9.05 Piezīmes.
9.25 Kamēr visi ir mājās.
10.00 Rīta zvaigzne.
10.50 Kādreiz...
11.00 Kalpoju Krievijai!
11.30 Spēlējiet, harmonikas!
12.00 Provincas stāsti.
12.25 Acimredzamais - neticamais.
12.55 Smieklu panorāma.
13.25 Dots pret dotu. Seriāls.
14.00 Ziņas.
14.20 U. Džordāno. Andrē Šenjē. Operas teātra izrāde.
15.15 Ceļotāju klubs.
16.00 Automašīna un es.
16.15 Multiplikācijas filmas.
17.00 Ziņas.
17.20 Laimīgs gadījums.
18.05 Klubs Baltais papagaiļis.
18.59 Raidījums 19.59.
19.55 Neveiksmīnieki. Francijas kinokomēdija.
21.45 Futbola apskats.
22.20 Pasaules meistarsacīkstes hokejā. Krievijas izlase - Austrijas izlase.

Pirmdiena, 29. aprīlis

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Tiesības milēt. 138. sērija.
18.00 Ziņas.
18.10 Kino jums.
18.25 Blanša. 1. sērija.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.30 Op.5.
20.00 Variācijas par tēmu.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.

21.05 Sensācija. 34. sērija.
22.00 Zimes.
22.45 Mis Latvija un Mistery Latvija. Vizītkarte.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Siena šķūnis.
23.35 Atpūta.
LATVIJAS TV II
7.00-9.30 Picca TV.
16.35 Krievijas NTV raidījums Itogi.
17.55 Problēma stopkadrā.
18.10 Paradīzes pludmale. 140. un 141. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Jautājums pēc būtības.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 396. sērija.
20.25 DPU Multimediju centrs piedāvā...
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Konkurents.
22.40 Dinastija. 145. sērija.
23.40 Latvijas meistarsacīkstes hokejā.
KANĀLS 2
8.00 Mega.
8.45 Dempsijs un Meikpisa. 10. sērija.
9.35 Ultramens. 11. sērija.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
17.00 Ziņas.
17.20 Tropu meitenes noslēpums.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.05 V. Poznera raidījums Mēs.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Virtuālā realitāte.
21.35 Pirms un pēc...
22.25 Ziņas.
22.35 Čuguna dievu bērni. Mākslas filma.

Otrdiena, 30. aprīlis

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Tiesības milēt. 139. sērija.
8.55 Rīt, parīt, aizparīt...
9.00 Mielasts ar Mārtiņu.
18.00 Ziņas.
18.10 Dzīvīte, dzīvīte...
19.00 Mans būs mans.
19.10 Pa Saules zaķa pēdām.
19.25 Skats no malas.
19.55 Noslēpumu sala. 26. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Konkurss kaislīgiem kino karsējiem.
21.15 Kinovakars. Improvizācija. Anglijas mākslas filma.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Kinovakars. Pazīstamas sejas, nepazīstami vārdi. Dokumentāla filma.
LATVIJAS TV II
7.00-9.30 Picca TV.
16.05 TV veikals.
16.35 Vācu valoda. 9. nod.
16.50 Vācu valoda. 10. nod.
17.10 Ēterā - Kurzemes TV.
17.30 Dinastija. 146. sērija.
18.30 LBL meistarsacīkstes.
20.10 Vizīte.
20.30 Valsts valodas prasmes atestācija vakar un šodien.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Kavaliēra mūžs. 4. stāsts.
22.40 Paraksts. Dokumentāla filma.
23.10 Pilsoņu forums.
KANĀLS 2
8.00 Mega.
8.45 Pugvals.
9.10 Multiplikācijas filmas.
9.30 TV veikals.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
17.00 Ziņas.
17.20 Tropu meitenes noslēpums.
18.05 Futbols. Maskavas Dinamo - Lokomotive.
20.00 Laiks.
20.40 Muzikālā kolekcija.
20.50 Pasaules meistarsacīkstes hokejā.

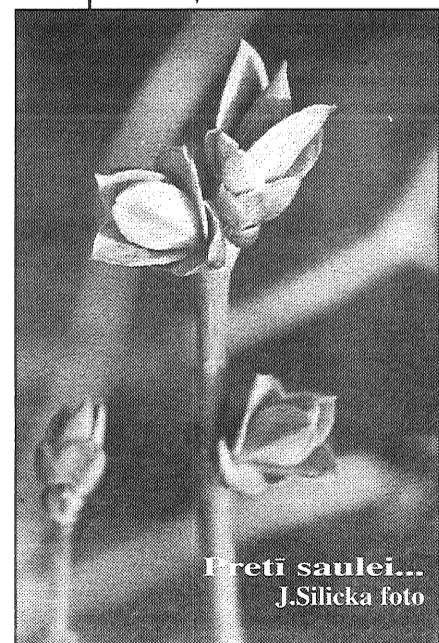
Trešdiena, 1. maijs

LATVIJAS TV I
9.00 Tiesības milēt. 140. sērija.
9.25 Mans būs mans.
9.35 Nekur tā neiet kā pasaulē! Izrāde.
10.15 Es spēlēju tā...
16.35 Tautas deju ansamblis Liesma 50 gadu jubilejas koncerts. 1. daļa.
18.00 Ziņas.
18.10 TDA Liesma jubilejas koncerts. 2. daļa.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Neaizmirstamā Malta. Dokumentāla filma.
19.40 Nedēļas vidū.
19.55 Flinstoni.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Laimes spēle.
21.45 Belladonna.
22.20 Hameleonu rotaļas. 208. un 209. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Hameleonu rotaļas. 210. sērija.
LATVIJAS TV II
8.30-10.00 Picca TV.
17.05 Angļu valoda. 31. nod.
17.25 Franču valoda. 31. nod.
17.45 3. maija Konstitūcijas gadadienā. Dokumentāla filma.
18.00 Dinastija. 147. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Ēterā - Kurzemes TV.
19.30 Ēterā - Zemgales TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Padomju laiks.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Zaļo gaismu - dziesmām!
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
8.00 Ziņas.
8.15 Republikas īpašums. Krievijas mākslas filma. 1. un 2. sērija.
10.30 Es milu. Muzikāla filma.
11.15 B. Šovs. Miljonāre. Filma - izrāde.
14.00 Ziņas.
14.20 Senas dziesmas par galveno. Muzikāla filma.
15.50 Aikāsāp-66. Pasaku filma.
17.30 Ziņas.
17.50 Jautro un atjautīgo klubs-96.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.45 Kinopārsteigums.
20.55 Pasaules meistarsacīkstes hokejā.
**Ceturtdiena,
2. maijs**
LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Tiesības milēt. 141. sērija.
8.55 Rīt, parīt, aizparīt...
18.00 Ziņas.
18.10 Puspiekabe.
19.00 Mūzikas ziņas.
19.10 Bliķšķu Banijs. Multiplikācijas filma.
19.30 Beverlihīsa. 30. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 90-tie.
21.55 Komisārs Reksis. 8. sērija. Deja uz vulkāna.
22.45 Kino jums.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Teātru jaunumi.
LATVIJAS TV II
7.00-10.00 Picca TV.
18.00 TV veikals.
18.30 Rīgas ūdens. Filma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Ēterā - Kurzemes TV.
19.30 KWh.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 397. sērija.

20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Šokējošais šovs.
22.50 Tēma ar V. Līstjevu.
23.30 Sambuks.
24.00 Kantrimūzika.
KANĀLS 2
8.00 Mega.
8.45 Pugvals.
9.10 Neparastās spēles.
9.30 TV veikals.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
17.00 Ziņas.
17.20 Dziesma-96.
18.00 Pretim brīvībai. Mākslas filma.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Huzāru balāde. Mākslas filma.
22.30 I. Demidova muzikāli izklaidējošs raidījums.
23.20 Ziņas.

Piektdiena, 3. maijs

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Tiesības milēt. 142. sērija.
8.55 Rīt, parīt, aizparīt...
9.00 Vizīte.
18.00 Ziņas.
18.10 Tiesības milēt. 138. un 139. sērija.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.30 Kriminālais ekspresis.
19.50 Globuss.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Mēs tikāties martā. Teātra dienai veltītais iestudējums Latvijas Nacionālajā teātrī.
22.15 Mikrofona TV vakars.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Mikrofona TV vakara turpinājums.
LATVIJAS TV II
7.00-10.00 Picca TV.
17.10 TV veikals.
17.40 Angļu valoda. 31. nod.
18.00 Kristīgā programma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Tavs jurists.
19.45 Ziņas.
20.00 Teniss. Latvija - Kotdivuāra (Zilonkaula Krasts).
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 148. sērija.
23.10 Gremps. ASV mākslas filma.
KANĀLS 2
8.00 Mega.
8.45 Pugvals.
9.10 Atpūtas karuselis.
9.30 Motopeses no Marsa.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
17.00 Ziņas.
17.20 Multiplikācijas filma.
18.45 Brīnumu lauks.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.50 Pasaules meistarsacīkstes hokejā.
22.30 Ziņas.

Pretī saulei...
J. Silicka foto

Sludinājumi un reklāma 22305

Pārdod

Iēti MTZ-82, T-40 dzinēju un video-magnetofonu. Tel. 57619;

MTZ-80. Tālr. 42668;

kravas un pasažieru mikroautobusu Mercedes Benz 207D un Iēti Audi-100 «cigārs» (vajadzīgs neliels remonts). Tālr. 15380;

M-412 rezerves daļām. Tālr. 55721;

VW Golf, 1979.g., normālā tehniskā stāvoklī, orientējošā cena 900 USD, vai maina pret zāģbaļķiem. Tel. 41523;

Ford Taunus, 1981.g., labā tehniskā kārtībā, \$ 1300. Tālr. 43177;

Audi-80, 1979.g. Zvanīt 23334 no 17 līdz 21;

BMW 525E. Zvanīt 23772 vakaros;

BMW-528 teicamā kārtībā vai maina pret mežu. Tālr. 21075;

Audi-80, 1981.g., 1400 \$; Audi-80, 1983.g., (divas durvis), 1400 \$; BMW-520, 1983.g., pēc nelielas avārijas, 1500 \$; Volkswagen Polo, 1979.g., 750 \$; Ford Taunus, 1979.g., 750 \$. Zvanīt 23713 vakaros;

VAZ-21063, 1985.g., un Opel Ascona 1,6, 1993.g. Tālr. 42695 vakaros;

Iietotu 25 kub.m metāla mucu. Tālr. 33758;

četrus lielos graudu bunkurus, divas šaurās MTZ aizmugures riepas, metāllūžņus. Tel. 24133 vakaros;

8 gadus vecu ķēvi. Tel. 16253;

grūsnu govī. Zvanīt 10553 pēc 19;

2 govīs, teli (5 mēn.), motociklus IZ-Planeta 3 un M-105. Zvanīt 55652 vakaros;

divas 1 mēn. vecas telītes. Tel. 23123;

grūsnu teli. Zvanīt 22535;

1,5-istabu dzīvokli siera rūpnīcas rajonā. Tālr. 23248;

māju un zemi Vārkavas pagasta Šaripovkā vai iznomā. Utināns;

māju Pelēču pagastā, zeme 6 ha.

Tālr. 55721;

māju ar saimniecības ēkām Gailišos «Berezovkā». Tālr. 21938;

steidzami māju Vārkānos (80 m², zeme 1500 m²) par inventarizācijas cenu. Tel. Rīgā 910401;

māju Livānos. Tālr. 44192;

jaunu kultivatoru MTZ traktoram, divkorpusu arklū (vai maina pret trīskorpusu), šifera naglas, traktora «JUMZ» riepas, lauku māju Zundānos (vai maina pret traktoru). Ir varianti. Tel. 44012;

kūtsmēslus. Tālr. 22535;

dažādas tūjas. Tālr. 44045;

gultnus. Tel. 24647;

medu Ls 1,80, šūnās Ls 2 par kg. Tel. 55624;

Iēti kases aparātu Samsung ER-46-15. Tālr. 56829;

pārtikas un sēklas kartupeļus. Tālr. 46790 vakaros;

bumbieru, ābeļu, Kaukāza plūmju un cidoniju stādus Preiļos, Aglonas ielā 40. Tel. 21127;

Iedusskapjus un saldētavas «Snaige». Ir piegāde, garantija. Tel. 21268.

Pērk

kumeļu. Zvanīt 15452 līdz plkst. 8.00 rītā;

nerūsējošā tērauda caurules, loksnes u.c. Tālr. 2-7321393 vakaros;

gaļu. Tālr. 55625;

betona garāžu. Tālr. 23300;

alus miežus. Tālr. 22211, 24654.

Maina

automašīnu Opel Ascona, 1984.g., pret VAZ. Zvanīt 24555 dienā, 21142 vakaros.

Dažādi

Transporta pakalpojumi uz Viļņu un citur. Tel. 21052.

Pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus Livānos, pasta ēkas 2. stāvā. Tālr. 42663.

SIA «Azurg» sniedz transporta pakalpojumus ar traktoriem — aršana, ecēšana un kravas pārvadājumi. Zvanīt pa tālruni 22773. Adrese: Pils ielā 20, Preiļos.

Vienmēr stipram būt, Nepagurt un tālāk iet! Staņislavu Pokšānu dzīves jubilejā sveic Valentīna Brice ar ģimeni, Irēna Ančeva.

Saukas lauksaimniecības skola uzņems audzēkņus 1996./97. mācību gadam šādās specialitātēs:

- zemkopis ar specializāciju mežkopībā un meža izstrādē — mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši,
- elektromehāniķis — mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši,
- lauku māju saimniece — mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši,
- laukstrādnieks, laukstrādniece — mācību ilgums 1 gads 10 mēneši,

uzņem ar Iiecībām skolu beigušos skolēnus.

4. maijā plkst. 13.30 skola rīko atvērto durvju dienu.

Aicinām visus interesentus!

1. jūnijā plkst. 12.00 Preiļu pilsētas estrādē notiks «Bērības svētki». Lūdzam pieteikt bērnus Preiļu kultūras namā līdz š.g. 20. maijam personīgi vai pa telefonu 21001 vai 22200.

30. aprīlī tirgos baltās un brūnās Iecavas dējējvīstas Livānos pie universālveikala 9.00, Rožupē 10.00, Rudzātos 10.30, Priekuļos 11.00, Preiļos 11.40, Riebiņos 12.30, Stabulniekos 13.00, Vidsmuižā 13.30, Bortniekos 14.00, Silajānos 14.30, Jaunaglonā 15.10, Aglonā 15.40, Rušonā 16.10, Ārdavā 16.40, Pelēcos 17.10, Jasmuižā 17.30, Pilišķos 18.00.

LASKANA
Aglonas stacijā iepirks:
▼ zāģbaļķus: priede 24; 35; 50 \$, egle 31 \$, priedes sīkbaļķus 20 \$, papirmalku: bērzs 10 \$, apse 8 \$, priede, egle 10 \$, apses sērkokciņklučus 16; 17 \$.
Apmaksa tūlītēja. Kokvedēja pakalpojumi. Uzziņas pa tālr. **65085.**

1. maijā pārdos baltas dējējvīstas Aglonā 11.30, Rušonā 11.50, Baškos pie autobusu pieturas 12.00, Kastīrē 12.10, Jasmuižā 12.50, Preiļos 13.00, Rožupē 13.50, Livānos pie universālveikala 14.00, Zundānos 15.00, Steķos pie autobusu pieturas 15.20, Lūzeniekos 15.30, Rudzātos 15.50, Priekuļos 16.10, L.Anspokos 16.30, Smelteros 16.50, Pieniņos 17.00, Stabulniekos 17.30, Galēnos 17.50.

Preiļu MAO turpina govju un telišu mākslīgo apsēklošanu. Ar 1. maiju uzsāk arī ķevju mākslīgo apsēklošanu. Pieteikumi pa telefoniem 22845, 23331 no 8.30 līdz 10.00, arī sestdienās un svētdienās.

SAKARU BANKA
LATVIJAS KOMERCBANKA A/S
iepērk sertifikātus.
Tālr. 24395
24465.

Firma Livānos, Dzelzceļa ielā 19, pieņem visu veidu krāsaino metālu lūžņus. Tālr. 43668, 43778 (darba laikā), 44435 (ārpus darba laika).

Lauksaimniecības firma «Meta»
4. maijā pārdos paaudzētus «Haiseks brūnais» dējējvīstu cāļus Preiļos 8.00, Aglonā 10.00, Livānos 13.00. Tālr. Rīgā (8-22) 611454, 615077.

A/s «Preiļu siers» lūdz ierasties uz sapulci 29. aprīlī plkst. 10.00 visus piena piegādātājus. Dienas kārtībā:
1. A/s «Preiļu siers» privatizācija.
2. Līgumu slēgšana par piena piegādi.
A/s «Preiļu siers» administrācija

2. maijā pārdos diennakti vecus un lielākus melnos, raibos, Holandes brūnos un broileru cāļus, kā arī cāļu barību Ārdavā 8.00, Rušonā 8.20, Aglonā 8.40, Baškos pie šosejas 9.00, Kastīrē 9.20, Preiļos 9.30, Riebiņos 11.00, Stabulniekos 11.20, Polkoronā 11.40, Galēnos 12.00, Pieniņos 12.20, Smelteros 12.40, L.Anspokos 13.00, Priekuļos 13.20, Rudzātos 13.40, Turkos 14.10, Jaunslavā 14.30, Livānos pie universālveikala 14.40, Rožupē pie pasta 15.40, Vanagos 15.50, Vārkavā 16.20, Rimicānos 16.40, L.Klāparos 17.20, Pelēcos 18.00.

NOVADNIEKS
Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»
Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis
Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales druka», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4980.